Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آوازتاجيك

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РЎЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

14 августи соли 2002. Чоршанбе № 62 (12804)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 17.30 имзо гардид.

Истиқлол дар тақдири ман

Раҳмони Даврон-кордони замон

Ўро одатест чунин: хоҳ пиёда бошаду хоҳ савора ҳаракаташ аз дигарон зудтар. Салобати ба худ хосаш ӯро дар кӯчаҳои Самарқанд сарбаланд менамояд.

Касе, ки ӯро бори аввал мебинад, гумон мекунад, ки вай як марди саросемакор асту бас.

Дар асл, ӯ марди зиндадилу кордонест. Раҳмон Давронов баробари кордонӣ дар сар андешаҳои пухтаву сара мепарварад. Қалбаш хонаи меҳру муҳаббати Ватан-Модар аст. Назари ӯ ба атрофиёнаш хайрхоҳона ва некбинона аст. Аз ин рӯ, атрофиён низ ба ӯ меҳри зиёда доранд. Дар ҳар як маҷлису маърака баробари ӯро дидан бо камоли эҳтиром истиқболаш мегиранд. Зеро халқи гавҳаршинос хуб медонад, ки ин озодмард барои ободиву шӯҳрати волои зодгоҳаш камари ҳиммат бастааст.

Раҳмон Давронов марди роҳ аст. Бештарини лаҳзаҳои умраш дар роҳҳо паси сар мешаванд. Бисёр мешавад, ки ба хонааш баъди ғуруби офтоб расида ояд.

Рӯзе аҳли байташ хабар расониданд, ки ӯро аз ҳокимияти ноҳия мепурсанд. Раҳмон Давронов баробари шунидани ин хабар зуд дарк намуд, ки ӯро худи ҳокими ноҳия, намояндаи халқ дар Маҷлиси Олӣ Раҳима Ҳакимова интизор аст.

(Лавҳа)

Субҳи рӯзи дигар ба қабули ҳокими ноҳия ҳозир шуд.—Раҳмонака, агарчӣ Шумо марди хоксореду корҳои савобатонро руст карданӣ мешавед, ҳамаашро мо медонем, сухан оғоз намуд, ҳокима ва афзуд,- ҳатто аз нақшаҳои наватон ҳам бохабарем. Мақсад аз даъватамон ҳам ҳамин масъала аст. Гӯед, ки барои бунёди тарабгоҳ аз мо чӣ хизмат?!

—Ойтимулло, маро дар хиҷолат гузоштед. Ман ҳоло бо роҳбарони масъули маҳалла дар атрофи ин масъала гуфтугузор дорам. Ҳамин, ки маслиҳатамон пухт, корро сар мекунем. Муаммоҳоятон бе ин ҳам бисёр, шуморо овора накунем гуфта...

— Не, Раҳмонака баръакс, ман аз номи халқ аз шумо тайёр гардидани тарабгоҳро мепурсам. Дар ин деҳа чунин манзил лозим. Бояд аз он ҷо овози шодӣ, нишот, чангу чағони тӯйи мардум бароянд. Илтимос, корро тезонед. Дар ҷои мувофиқ бинои базебу қашанге лозим...

—Ҳаракат мекунем, ойтимулло, албатта ҳаракат мекунем. Барои эътиборатон ташаккур! Бо табъи болида аз қабули ҳокими ноҳия баромада, ба кор часпид. Дар зодгоҳаш миёнҷои деҳаи Қамчинон- маркази чорроҳае, ки деҳаи Хоҷа Кафшерро бо идораи хоҷагии ширкатии «Мароқанд», деҳаи «Оқмасҷид»-ро бо деҳаи Дашти Сӯхта мепайвандад, ҷои мувофиқе интихоб кард. Ва бо кӯшишу ғайрати зиёд тарабгоҳи барҳаво, саҳни зебо бунёд гардид. Сохтмон ба охир расиду масъалаи номгузорӣ ба миён омад. Ҳама ҳар чиз мегуфтанд. Аксарият Раҳмон Давроновро розӣ кунониданӣ мешуданд, ки ба тарабхона номи худашро гузорад.

—Не! Аз рӯи одаташ бо қатъият ҷавоб дод, Давронов, ки нишони баланди хоксории ӯ буд. Номи тарабгоҳро бошад, «Қамчинон» мондан айни муддаост.

Дар қаъри хоки зодгоҳи азизаш, орзуву ормони падару бобоҳо, модару хоҳарон нуҳуфтааст. Дар ҳавояш насли наврас парвариш меёбанд. Ба ҳурмати гузаштагону ояндагон номи «Қамчинон»-ро ба тарабгоҳ, ки дар остонаи деҳа қад афрохтааст, медиҳем... Баъди шунидани суханҳои таҳдори Р. Давронов ҳама ҳамақидаи вай шуданд.

Тарабгоҳ дар арафаи кушоиш асту Раҳмон Давронов ба ҳокими ноҳия арзи сипос дорад. «Агар Раҳима Ҳакимова корро наметезониданд, шояд ба ин тариқ зуд ба мақсад намерасидем», андеша меронад вай.

Аммо ҳеҷ гоҳ аз серташвишии худ ба касе шиква намекунад. Бо камоли хоксорӣ ҳарф мезанад. намегӯяд, ки дар давоми 60-соли умраш тавассути зудрафториву камгуфторӣ ва хоксориву серҳаракатиаш ба муваффақиятҳо соҳиб гардидааст. Инак, ҳасби ҳоли ӯ:

Раҳмон Давронов соли 1942 таваллуд ёфтааст. падараш Даврон Маъдиев (руҳаш шод бод) дар ҷанги дуюми ҷаҳонӣ шаҳид шудааст. Ва тарбияи ӯву хоҳару додаронаш ба зиммаи модари муштипараш Сабоҳат Ҷалиловаи деҳқонзан, узви фаъоли хоҷагии ҷамоатии «Ленин байроғӣ» (ҳоло «Мароқанд») монда буд. Модар баробари дигар фарзандон ба Раҳмонҷони худ тарбияи хуб дод. Мактабҳои рақами 47 ва 16-ро хатм кунонид. Ва соли 1960 ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳ гусел карда, соли 1963 пешвоз гирифт.

Пас аз адои хизмат ҳамроҳи бародархонди худ Ҷаббор Тешаев роҳи идораи хоҷагии оби вилоятро пеш гирифта, ба иҷрои вазифаи механизатор-экскаваторчӣ шурӯъ кард.

Дар муддати кӯтоҳ чун корманди фаъол ном баровард. Роҳбари ҳамонвақтаи ташкилоти номбурда Исмоил Ҳакимович Ҷӯрабеков аз ӯ ризо буд. Раҳмон дар ҳама ҷо хизмати ҳалол мекарду ном мебаровард. Дури халқро наздик, вазнинашро сабук менамуд. Аз ин ҷост, ки халқи ноҳияи Роҳи оҳан ду бор депутати Шӯрои шаҳрӣ интихоб карданд.

Баъдан, ба идораи хизмати маишии вилоят ба кор омада ба устои сангтарош Тофеъ акаву Облоқулака шогирд шуд. Бо сарварии устоди азизаш Ғаффор Сатторович Ҳамдамов, ки он вақтҳо роҳбари шӯъбаи «Ёдгор»-и хизмати маишии вилоят буд, бисёр чизҳоро омӯхт. Аввал худ шогирд буду сипас, чун устод ба ҷавонони зиёд чун Санъатҷону Солеҳҷон, Расулҷону Бақоҷон ва Шавкатҷону Содиқҷон асрори ҳунар омӯхт.

Баъди эълон гардидани Қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ўзбекистон бо имзои Президенти мӯҳтарамамон Ислом Каримов дар бораи таъсиси хоҷагиҳои деҳқониву фермерӣ Раҳмон Давронов низ аз ҳисоби дашти Илонсой 15 гектар замин ҷудо намуда, хоҷагии деҳқониву фермерии «Азиз»-ро таъсис дод.

Ва аз ҳисоби даромади ин хоҷагии оилавӣ тарабгоҳи «Қамчинон» барпо мегардад.

Раҳмон Давронов мухлиси доимии санъату адабиёт аст. Бо шоиру нависандагон ва ҳофизони номӣ чун ҳунарпешаи мардумии собиқ ИҶШС, номзади мукофоти давлатии Тоҷикистон ба номи Рӯдакӣ-Ҷӯрабек Муродов, ҳунарпешаи халқии Ўзбекистон, соҳиби овози нотакрор Шералӣ Ҷӯраев робитаи дӯстии абадӣ дорад.

Хизматҳои Раҳмон Давроновро ҳукумат бо ордену медал ва ифтихорномаҳои гуногун тақдир гардонидааст. Дар сари ҳамаи мукофотҳояш Ифтихорномаи Президенти мамлакатамон Ислом Каримов меистад.

Ў баробари роҳбари пурдон будан, падари бузургвор, такягоҳи як хонадони обод аст.

Ҳамроҳи ҳамсари азизаш Мунаввар Халилова панҷ нафар фарзандонро чун шахсони муносиби замон тарбия намуд. Онҳо бобову бибии 11-нафар набераанд. Фарзандонашон Мусаввара Давронова директори мактаби миёнаи рақами 47-и ноҳияи Самарқанд, Аҳрор Давронов роҳбари хоҷагии деҳқониву фермерии «Азиз«, Камол Давронов корманди масъули прокуратураи ноҳияи Самарқанд, Анвар Давронов тадбиркор, Муҳаббат Давронова соҳибхоназан мебошанд.

Бале, Раҳмон Давронов марди чолок асту ҳамакор. Ин хислаташ ба дили бинанда ҳисси нобовариро ба 60-солагии ӯ бедор мекунад. Чашми бадхоҳ аз ӯ дур гардаду ҳамеша қадаш чун навниҳолон рост ва кораш муваффақиятнок бод!

Мо ба қавли мардум «Марди кордони замон Раҳмони Даврон»-ро бо 60-солагии умри азизаш муборакбод гуфта, ин байти шоирро армуғон медорем:

Сарат сабзу рухат зебо, вуҷудат бебало бодо,
Ба ҳар ҷое қадам монӣ, нигаҳбонат Худо бодо!

Акбар УСМОНОВ,
Ғафурҷон МАҲМУДОВ.

Дар акс: Маҷмӯи «Қамчинон».

Пазирой дар қароргоҳи Оқсарой

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ислом Каримов 9 август дар қароргоҳи Оқсарой ҷонишини раиси Кумитаи муттаҳидаи сарварони штабҳои Қувваҳои Мусаллаҳи ИМА Питер Пейсро пазируфт.

Ҳангоми мулоқот сардари мамлакатамон оид ба собитқадамона инкишоф ёфтани муносибатҳои Ўзбекистон ва ИМА қаноатмандии худро баён кард.

—Байни Ўзбекистон ва ИМА ба имзо расидани Эъломия дар бораи шарикии стратегӣ ва асосҳои ҳамкорӣ омили муҳим дар роҳи пурсамарии ҳамкорӣ аст,—гуфт Ислом Каримов.—Ҳуҷҷати мазкур ҳамчунин ба зиммаи ҳар ду давлат масъулияти калонро мегузорад. Аҳамияти ҳуҷҷати мазкур дар он зоҳир мегардад, ки дар он вусъат додани ҳамкорӣ на танҳо дар соҳаи ҳарбиву техникӣ, балки иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва дигар соҳаҳо пешбинӣ гардидааст.

Дар рафти сӯҳбат оид ба масъалаҳои алоқаманди амнияти минтақавӣ, мубориза ба муқобили терроризми байналхалқӣ, рушди минбаъдаи ҳамкории ҳарбиву техникӣ байни ду давлат, ҳамчунин дигар масъалаҳое мубодилаи афкор ба амал омад, ки ҷонибҳо ба он майлу шавқ доштанд.

(ЎзА).

Пеш аз иҷлосияи 1Х Олий Маҷлис

Бешак ба тартиб меафтад

Тасаввур кунед: филми хуберо тамошо мекунед ва ё ҳофизи дӯстдоштаатон суруди тахи дили шуморо месарояд. Якбора он канда мешаваду ҷояшро рекламаи ин ё он маҳсулот ва ё воқеае мегирад, ки дар вақтҳои наздик рух медиҳад. Албатта, кас худро ноҳинҷор ҳис мекунад, асабаш вайрон мегардад. Агар он бо овози ниҳоят баланд пахш гардад, дар он сурат ба худ савол доданатон муқаррар аст: чаро ин қадар баланд мемонанд?

Ва барои аз байн бардоштани ҳамин қабил ҳодисаҳо лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар хусуси даровардани тағйироту иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар бораи реклама» нигаронда шудааст, ки мебояд вакилони халқ онро ҳаматарафа муҳокимаву фикру мулоҳизаҳояшонро баён карда, қабул намоянд.

Дар ин ҷо саволи ҳаққонӣ ҳам ба байн омаданаш мумкин аст: то ҳол Қонун «Дар бораи реклама» буд-ку? Оё он басанда нест?

Гап дар сари ҳамин мебошад, ки қонуни мазкур моҳи декабри соли 1998 қабул гардида, дар бобати ба тартиб андохтани реклама саҳми муносиби худро гузошт. Дар ин фурсат дар ҳаёти маънавиву иҷтимоӣ ва иқтисодиву сиёсии мамлакат бисёр тағйиротҳои мусбӣ рух доданд. Ва он тақозо дорад, ки мувофиқи ана ҳамин дигаргунсозиҳо ба қонун тағйироту иловаҳо дохил карда шаванд. Дар айни замон сарвари давлатамон дар маҷлиси Девони Вазирон бахшида ба натиҷаҳои нимсолаи соли 2002 ва вазифаҳои минбаъда 18 июли соли ҷорӣ вазифаи куллан тағйир додани муносибатро ба реклама баён карданд ва мутасаддиёни ин соҳаро, дар зери тозиёнаи танқид гирифтанд, ки чаро рекламаи маҳсулоти хориҷа бисёр асту маҳсули дасти корхонаҳои ҷумҳурият аҳён-аҳён ба назар мерасад.

Чуноне ки дар боло зикр намудем, дар ҳаёти маънавиву иҷтимоиамон тағйиротҳои мусбӣ рух доданд ва онҳо тақозо доранд, ки ба бисёр қонунҳоямон тағйироту иловаҳо дохил карда бо қоида, мафҳуму истилоҳҳое пурра гардонда шаванд, ҷавобгӯйи даврy замон бошанд. Аз ин нуқтаи назар ба лоиҳаи Қонун «Дар бораи реклама» ҳам мафҳумҳо оиди нишони мол, нишони хизматрасонӣ ва технология ҳам дохил гаштаанд. Дар қонуни пештара реклама маънои танҳо тарғиб кардани ин ё он маҳсулотро дошт. Дар таҳрири нав бошад, ашёи хоми ба маҳсулот зарурӣ ҳам ҳамчун реклама кардани он фаҳмида мешавад.

Дар лоиҳаи қонуни нав ба масъалаи рекламаи тамоку ва маҳсулоти тамоку диққату эътибори ҷиддӣ нигаронда, манъкунии он пеш гузошта шудааст. Чунки мувофиқи қонуни пештара тавассути телевизор ва радио аз соати 22.00 то 7.00 реклама кардани маҳсулоти тамоку рухсат дода шуда буд. Дар дигар воситаҳои ахбори оммавӣ масалан, дар рӯзномаву маҷаллаҳо аз саҳифаҳои аввал ҷой нагирифтани онҳо нишон дода шуда буд. Дар лоиҳаи қонуни нав он тамоман манъ карда мешавад.

Баробари ин дар лоиҳаи қонуни нав нисбати дигар барномаҳо бо овози баланду пурғулғула эълон кардани реклама ҳам манъ гардидааст, ки аҳамияти калон дорад.

Лоиҳаи қонуни нав ҳамчунин рекламаи берунаро ҳам ба тартиб меандозад. Яъне ҳолати мувофиқи хости худ дар ҷои дилхоҳ овезон кардани рекламаро манъ мекунад. Ҳамчунин маҳдуд сохтани рекламаи нӯшокиҳои спиртдор ҳам пешбинӣ гардидаанд, ки то 28 дараҷа мебошанд. Баробари ин тавассути воситаҳои нақлиёт ва дигар василаҳо реклама кардани тамоку қатъан манъ мегардад.

Ва он бесабаб нест. Дар бисёр мамлакатҳои ҷаҳон рекламаи тамоку ва маҳсулоти тамокуро қатъан манъ кардаанд. Азбаски Ўзбекистон ҳам аз ҷомеаи ҷаҳонӣ ҷои муносиби худро ёфтааст, низ мебояд ба меъёру қоидаҳои аз ҷониби умум эътирофгардида риоя кунад. Ва лоиҳаи Қонун «Дар хусуси даровардани тағйироту иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар бораи реклама» барои ба рӯи об баровардани ин мақсади наҷиб нигаронда шудааст.

Иброҳим ТЎЛИЕВ,
номзади илми таърих.

Фишурдаи ахбори расмӣ

Маҷлиси навбатии Комиссияи доимоамалкунандаи ҳукуматӣ оид ба масъалаҳои мустаҳкам кардани тандурустии модарон ва авлоди наврас таҳти сарпарастии раиси комиссияи мазкур, ҷонишини Нахуствазири ҷумҳурият Рустам Азимов ба амал омад. Дар он рафти иҷрои қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ўзбекистон аз 5 июли соли 2002 «Дар бораи тадбирҳо оиди амалӣ гардондани самтҳои устувори баланд бардоштани маданияти тиббӣ дар оила, мустаҳкам кардани тансиҳҳатии занон, беҳдошти тавлид ва ба камол расондани авлоди солим» мавриди муҳокима қарор гирифт.

Зикр ёфт, ки барои ба рӯи об баровардани ин масъала барномаи давлатӣ қабул гардида, ба ин мақсад 96 миллиард сӯм ва 122 миллион доллари ИМА маблағ сарф гардидан пешбинӣ шудааст, ки 40 фоизи он аз ҳисоби буҷаи давлатӣ мебошад.

Оиди ба амал баровардани ин барнома иттилооти Вазорати тандурустӣ, Вазорати молия ва бунёдҳои байналхалқии «Соғлом авлод учун» ва «Ибни Сино» шунида шуданд. Баробари ин рафти сохтмони пунктҳои духтурии деҳот мавриди муҳокима қарор гирифт. Нақшаи кори комиссияи доимоамалкунанда барои нимаи дуюми соли 2002 тасдиқ гардид.

Дар маҷлис ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон Дилбар Ғуломова иштирок намуд ва суханронӣ кард.

***

Маҷлиси навбатии Кенгаши мутобиқгар оиди рушди бо компутерфарогирӣ ва технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ ба амал омад, ки мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар бораи рушди минбаъдаи ба компутерфарогирӣ ва татбиқи технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ» созмон ёфтааст.

Маҷлис таҳти сарпарастии ҷонишини Нахуствазири ҷумҳурият А.Орипов гузашта, масъалаҳои иҷрои қарорҳои маҷлиси гузаштаи Кенгаши мутобиқгар ва рафти тайёр кардани лоиҳаи барномаҳои рушди шабакаи миллии телекоммуникатсияҳо ва дигар манбаъҳои маълумотдиҳӣ, татбиқи технологияҳои электронӣ дар идораи давлатӣ, рушди тиҷорати электронӣ, ҳамчунин таҳияи лоиҳаи қонунҳо «Дар бораи низоми рақамии электронӣ», «Дар бораи муовизаи ҳуҷҷатҳои электронӣ» ва «Дар бораи тиҷорати электронӣ»-ро мавриди баррасӣ қарор дод.

Баробари комёбиҳо оиди муаммоҳои мавҷуда изҳори ақида карда шуд.

***

Маҷлиси мутантан бахшида ба Рӯзи бинокорон ба амал омад. Онро, ки дар қасри «Туркистон» доир карданд, ҷонишини аввали Нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон К.Тӯлаганов бо сухани ифтитоҳӣ кушод. Дар хусуси меҳнати зарбдоронаи бинокорон ҳарф заданд.

Ба бинокорони пешқадам мукофотҳои хотиравӣ супурда шуданд.

Шабнишинӣ бо консерти калони устодону ҳаваскорони санъат ва иҷрогарони ҷавон ба анҷом расид.

Дар тадбир ҳокими шаҳри Тошканд Р.Шоабдураҳмонов иштирок намуд.

***

Донишгоҳи исломи Тошканди назди Девони Вазирони ҷумҳурият бо иштироки олимони номдори шарқшинос, уламо, ҳамчунин омӯзгорону муҳассилини донишгоҳ таҳти унвони «Мазҳабҳо дар дини ислом» анҷумани илмиву амалӣ гузаронд.

Анҷуман таҳти сарпарастии ҷонишини Нахуствазири ҷумҳурият Ҳ.Кароматов гузашт.

Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон З.Ҳусниддинов таҳти унвони «Масъалаҳои таҳаммули динӣ дар мазҳабҳои дини ислом» маърӯза кард. Ҳамчунин маърӯзаҳо таҳти унвонҳои «Решаҳои таърихии суннӣ ва шиа», «Ҳанафия-мазҳаби мӯътадил», «Нақши занон дар мазҳаби ҳанафия», «Рӯшан кардани мавзӯи мазҳабҳо дар манбаъҳои араб», «Диншиносони Фаронса дар бораи мазҳабҳои ислом» хонда шуданд.

Зикр гардид, ки яке аз чораи мубориза ба муқобили таассуби динӣ ин дар асоси илмӣ бо забони соддаву фаҳмо ва услуби дуруст ба аҳли омма расондани дониши зарурӣ дар ин бобат мебошад.

Дини ислом фалсафаи ҳаётӣ буда, вай дар бобати тарбияи аъзоёни ҷамъият дар рӯҳи аз ҳама бузурги инсонӣ, инсонпарварӣ, халқпарварӣ, адолат, ҳалолӣ, эҳтиром нисбати дигар динҳо, тарғиби ахлоқи олиҷанобона нақши калон мебозад ва аз ин рӯ аз таърихи он хабардор шудан, донистани уламо-ҳамватанонамон, ки ба рушди ислом саҳми калон гузоштаанд, ба ҳар кадомамон муҳим буданаш аз тарафи иштирокдорони анҷумани илмиву амалӣ эътироф гардид.

(ЎзА).

ДУ МУЖДА

Чанде пеш ҷамъомади комиссияи зидди эпидемияи фавқулоддаи назди ҳокимияти вилояти Тошканд баргузор гардид.Дар он ҳайъати комиссияи мазкур, роҳбарони шӯъбаҳои ҳокимияти вилоят ва раёсатҳо, муовинҳои ҳокимони шаҳру ноҳияҳо иштирок намуда, таҳти сарпарастии муовини ҳокими вилоят Абдукарим Раҳимбердиев гузашт. Сардухтури раёсати назорати санитария-эпидемиологии давлатии вилоят М. Ўлмасов дар хусуси ҷораву тадбирҳои пешгирӣ намудан ва мубориза бар зидди бемориҳои сирояткунанда иттилоот дод.

Дар ҷаласа вазъияи эпидемиологӣ доир ба бемориҳои сирояткунанда таҳлил гардида, таъкид шуд, ки оиди пешгирӣ намудани чунин вазъиятҳои ғайричашмдошт ҷораву тадбирҳои мушаххас андешида мешаванд.

Бо вуҷуди он дар вилоят фаъол гардондани корҳои тарғиботӣ байни аҳолӣ ва суръати баланд бардоштани мубориза бар зидди ҳар гуна бемориҳои сирояткунандаро тақозо дорад.

Аз рӯи масъалаҳои баррасишуда қарорҳои дахлдор қабул гардиданд.

***

Ба наздикӣ дар ҳокимияти вилоят ҷамъомади навбатии кумитаи тадорук доир ба тайёрӣ ва гузаронидани мусобиқоти «Умид ниҳоллари—2004» доир гардид. Дар он ҳайъати кумитаи ташкилӣ, роҳбарони шӯъбаҳои ҳокимияти вилоят сарварони раёсатҳо, ҳамчунин муовинҳои ҳокимони шаҳру ноҳияҳо оид ба масъалаҳои иҷтимоӣ иштирок доштанд.

Дар он муовини ҳокими вилоят, муовини раиси кумитаи тадорук А. Раҳимбердиев дар хусуси ҷараёни тайёрӣ ба мусобиқаҳои «Умид ниҳоллари», ки соли 2004 дар вилояти Тошканд баргузор мегардад, иттилоот дод .Қайд гардид, ки дар айни ҳол дар вилоят баҳри дар савияи баланд гузарондани ин тадбири бонуфуз корҳои эҷобӣ амалӣ мегарданд. Дар баробари ин муаммоҳо ва ноқисиҳои мавҷуда бартараф карда мешаванд.

Ғ. БЕКНАЗАРОВ,
паёмнигори рӯзнома дар вилояти Тошканд.

Ашёи хом бештар мегардад

Дар Бекобод маҷлиси навбатии Комиссияи ҷумҳурӣ оид ба назорат ва мутобиқсозии тайёркунӣ ва ба азнавкоркард супурдани оҳанпора, партовҳои маъданҳои сиёҳу ранга ба амал омад. Дар он сарварони вазорату идораҳои дахлдор, ҳамчунин мақомоти ҳудудии идора, муассисаҳое, ки бо ҷамъовариву супурдани ашёи хоми туфайлии маъданӣ шуғл меварзанд, иштирок намуданд.

Чуноне ки дар маҷлис, ки таҳти сарпарастии Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон, раиси комиссияи мазкур Исмоил Ҷӯрабеков гузашт, зикр гардид, дар мамлакати мо имкониятҳои калон оид ба вусъат додани ҷамъоварии партовҳои маъданҳои сиёҳу ранга мавҷуданд.Бетаваққуф фиристодани онҳо ба комбинати маъдангудозии Бекобод яке аз вазифаҳои умда ба ҳисоб меравад. Охир, баъди азнавкоркард ин оҳанпора ба ашёи хом мубаддал мегардад, ки барои тамоми намудҳои корхонаҳои саноатӣ хеле заруранд.

Дар маҷлис зикр ёфт, ки дар давраи сипаришудаи сол нақшаи пешбинигардида оид ба ҷамъ овардану супурдани оҳанпора, партовҳои маъданҳои сиёҳу ранга иҷро гардиданд. Баробари ин ташкилотҳову корхонаҳои ҷудогонаи маҳалҳо дар бобати расонда додани ашёи хом ба сусткорӣ роҳ мегузоранд.

Аз ҳамин сабаб дар маҷлис ба сарварони вазорату идораҳои дахлдор, кумитаҳо фармоишу супоришҳои зарурӣ оиди сари вақт таъмин кардани иҷрои нақшаҳои ҷамъоварӣ ва ба азнавкоркард супурдани маъданҳои сиёҳу ранга дода шуданд.

Гарави ҳосили оянда

Дар ноҳияи Ҷомбои вилояти Самарқанд семинар-машварати ҷумҳурӣ оид ба масъалаҳои гузарондани озмоиши навъҳои пахтае ба амал омад, ки ба мақсади тухми ҳосили соли 2003 ва ба вуҷуд овардани хазинаи боэътимоди тухмӣ рӯёнда мешаванд. Дар кори он кормандони Вазорати кишоварзӣ ва хоҷагии об, сарварон ва мутахассисоне иштирок намуданд, ки бо тухмипарварии пахта шуғл меварданд.

Ҳоли ҳозир тухмӣ дар 972 ҳазор гектар пахтазори ҷумҳурият рӯёнда мешавад. 8 навъи он тезпаз, 12 навъаш миёнапаз, 4-тоаш пешомаднок мебошанд. Дар 44 ҳазор гектар пахтазор навъҳои нав аз озмоиш мегузарад. Агар тухмӣ дар 117 корхона рӯёнда шавад, дар 53 истеҳсолот тайёр мегардад. Тухмие, ки барои ҳосили соли оянда рӯёнда мешавад, барои кишт ба 3 миллион гектар таъин гардидаанд.

Иштирокдорони семинар бо корҳои тухмипарварӣ дар хоҷагиҳои ба номи Х. Низоматов, «Ўзбекистон» ва «Ҳақиқат»-и ноҳияи Ҷомбой ошно гардида, оиди комёбиҳои соҳа ва муаммоҳои мавҷуда мубодилаи афкор намуданд.

(ЎзА)

«Осиёи Марказӣ дар оинаи таърих: аз қадим то кунун»

Таҳти ҳамин унвон конфронси илмии байналхалқӣ дар Осорхонаи давлатии таърихи Темуриён ба амал омад, ки созмондиҳандагони он Фарҳангистони улуми Ўзбекистон ва Донишкадаи фарҳанг ва рушди Осиёи Ҷумҳурияти Куриё буданд.

Дар он олимони номдор, аз Куриёи Ҷанубӣ, ки дар донишгоҳҳои Хандонг, Чунгнам ва Чунгчу, Донишгоҳи кушоди миллии Куриё сабақ медиҳанд, маърӯзаҳо хонданд. Аз Ўзбекистон бошад, намояндагони Фарҳангистони бадеӣ, Донишкадаи шарқшиносӣ, Пажӯҳишгоҳҳои таърих ва шарқшиносии Фарҳангистони улум, Донишгоҳи миллии Ўзбекистон, баромад карданд. Ҳамчунин олимон аз Қазоқистон, ИМА, Фаронса ва Ҷопон иштирок намуданд.

Иштирокдорони конфронсро ноиби президенти Фарҳангистони улуми Ўзбекистон Т. Мирзоев, директори Пажӯҳишгоҳи таърихи Фу Ўзбекистон Д.Алимова ҳамраиси Ассотсиатсияи тадқиқотҳои Осиёи Марказии Куриё Че Хан У муборакбод намуданд. Баъд иттилооти олимони номдори ўзбекистонӣ Э. Ртвеладзе, Т. Қӯзиев, Н. Каримов, Ю. Буряков, М. Филанович, Р. Шаҳобиддинов, Ш. Камолиддин, В. Германов, Ш. Воҳидов, тадқиқотгарони куриёгӣ Че Хан У, Пак Янг Чин, Канг Кёнг Сон, Чин Чанг Вон, Ким Хе Чонг, пажӯҳишгарони амрикоӣ Хон Герберт, Квон Енг Ко, Мин Чонг Те ва тадқиқотгарони қазоқистонӣ Н. Алдабек, Г. Ким шунида шуданд. Аксари маърӯзаҳо аз рӯи манбаъҳое хонда шуданд, ки наву алхол маълум шудаанд. Онҳо маълумотҳоеанд, ки таърихи Осиёи Марказиро аз қадим то кунун дар бар гирифтаанд.

Баъди анҷоми конфронс ҷойгир кардани мақолаҳои беҳтарини он дар маҷаллаи байналхалқии тадқиқотҳои Осиёи Марказӣ дар назар дошта шудааст, ки ба забони инглисӣ дар Сеул рӯи чопро хоҳад дид.

Ҳамин қабил анҷуман бахшида ба таърихи Осиёи Марказӣ соли оянда дар Тошканд гузаронда мешавад. Тадқиқотҳои муштарак, чоп гардидани маводҳои илмӣ дар Ўзбекистон ва хориҷ ба таҳкими ҳамкории байналхалқӣ, кӯмак расондан ба таъмини сулҳу салоҳ бо усули дипломатияи халқӣ баробари ҷалб кардани диққату эътибори аҳли ҷамъият ба он даъват гардидаанд.

С. ҚУРБОНОВ,
ОИ «Ҷаҳон».

Анҷумани чорводорон

Дар ноҳияи Тайлоқи вилояти Самарқанд семинар таҳти унвони «Рушди чорводорӣ ва беҳтар кардани зотпарварӣ» ба амал омада, дар кори он кормандони Вазорати кишоварзӣ ва хоҷагии об, намояндагони ташкилоти СММ оид ба озуқаворӣ ва чорво, корхона ва муассисаҳои вилояти Самарқанд иштирок намуданд.

Иштирокдорони он дар хоҷагии ширкатии «Боғизоғон» шуда, бо корҳои соҳаи чорводорӣ ошно гаштанд. Ҳамчунин бо фаъолияти пажӯҳишгоҳи илмиву тадқиқотии қарокӯлпарварӣ ва экологияи дашт шинос шуданд.

(ЎзА).

Роҳи пуршарафи истиқлол

Даҳ сол мукаддам ягон кас тасаввур карда наметавонист, ки Ӯзбекистон 28-умин мамлакати ҷаҳон мегардад, ки мошинҳои сабукрави худро месозаду ба бозори ҷаҳонӣ мебарорад. Кишоварзии хешро бо техникае таъмин мекунад, ки маҳз дар қаламрави худаш бунёд мегардад. Агар гуфтан ҷоиз бошад, дар тӯли ёздаҳ сол дар соҳаи мошинсозии ҷумҳурият низ дигаргуниҳои куллие рух доданд, ки онро ҳамагон ба мӯъҷиза шабоҳат медиҳанд. Ва нақли мо дар поён дар хусуси ана ҳамин мӯъҷизаҳо сурат мегирад.

4. Мӯъҷизаофарон

Дар арафаи панҷсолагии истиқлолияти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон воқеае рух дод, ки ҳамагонро ба ҳайрат гузошт. Махсусан ононеро карахт карда монд, ки Ӯзбекистонро ба ҷумлаи мамлакати аграрӣ шомил гардонда, таъкид мекарданд, ки саноати мошинсозии он бе Россия ягон қадам ҳам пеш намеравад. Вале тири онҳо хок хӯрд. 19 июли соли 1996 заводи замонавии автомобилсозӣ дар Асакаи вилояти Андиҷон ба истифода супурда шуд, ки бо ҳамкорони Куриёи Ҷанубӣ сохта шуда, ба худ корхонаи муштараки «ӮзДЭУавто» ном гирифт. Ҳамон вақт сарвари давлатамон ба мошини аввал соядасти худро гузошта, дар суханронии хеш ба ин муносибат чунин гуфта буданд:«Суръати бунёдкорӣ, азнавҷиҳозонии техникии он, бо асбобу ускунаҳои талаби андозаҳои байналхалқӣ таҷҳизонидани он боэътимод нишон медиҳад, ки Ӯзбекистон роҳи дурусти пешрафт ва тараққиётро пеш гирифтаасту ислоҳотҳои сиёсиву иқтисодӣ самараи хуби худро мебахшанду аз соҳиби нерӯи калон будани мамлакати мо гувоҳӣ медиҳад».

Баъди аз конвейери завод паи ҳам баромадани мошинҳои сабукрави «Тико», «Нексия», «Дамас» бисёриҳоро водор сохт бовар кунанд, ки мардуми Ӯзбекистон барои ба вуҷуд овардани мӯъҷизаҳо қодиру қобиланду мамлакати мазкур ба тезӣ аз сафи мамлакатҳои мутараққӣ ҷои муносиби худро меёбад. Ба мамлакати саноаташ замонавӣ ва мутараққӣ мубаддал мегардад.

Пешгӯиҳо дуруст мебароянд. Ҳарчанд заводи замонавии мошинсозии «ӮзДЭУавто» дар тӯли беш аз панҷ соли арзи ҳастии худ баъзе душвориву муаммоҳоро аз сар гузаронд, қариб 290 ҳазор мошин тайёр кард. 51 ҳазори он ба содирот роҳ пеш гирифт. Боқимонда ба бозори дохила ирсол гардид. Аз ҳамин сабаб дар роҳҳоямон миқдори мошинҳои ӯзбекистонсохт хеле зиёд гардидаанд. Дар айни замон дар арафаи даҳсолагии истиқлолияти ҷумҳурият аз конвейери заводи мазкур автомобили наве баромад, ки номаш «Матиз» аст. Ба назари ҳамагон он далел тааҷҷубовар гардид,ки автомобили нав ҳамагӣ дар тӯли якуним

сол тайёр гардид, ки дар соҳаи мазкур ҳодисаи нодир ба ҳисоб меравад. Охир дар тӯли якуним сол сохтани истеҳсолот, ҷойгиркунии асбобу ускуна ва тайёркунии маҳсулот баробари таҷдиди заводи муқтадир аз дасти ҳар кас намеояд ва он бори дигар нерӯи бузург доштани халқи Ӯзбекистонро намоиш дод. Ва ҳозирӣ дидан ба тайёркунии мошинҳои тамғаи нав дар заводи мазкур боз аз он далолат медиҳад, ки ояндаи корхонаи мазкур дурахшон асту саноати автомобилсозии Ӯзбекистонро комёбиҳои нав ба нав дар пеш аст.

Гап дар сохтани мошин нест. Аҳамияти корхонаи мазкур на танҳо дар ба даст овардани асъори озодтабодул, балки бо шуғли доимӣ фаро гирифтани ҳазорон ҷавонписарону духтарон калон мебошад. Чунки барои тайёр кардани қисмҳои эҳтиётии мошинҳо дар қаламрави ҷумҳурият диққату эътибор пурзӯр гардидааст. Дар ин бобат барномаи алоҳида таҳия гардидааст. Мувофиқи он то ҳоли ҳозир 30 корхонаи нави муҷовир созмон ёфт, ки танҳо фармоиши заводи автомобилсозии Асакаро ба иҷро мерасонанд. Ба ҷумлаи он корхонаи муштараки «Евросиё-Тапо-Диок»-ро шомил гардондан мумкин аст, ки дар ҳамкорӣ бо шарикони бритонӣ созмон ёфтааст. Қисми зиёди маҳсулоти ин корхона ҳам ба содирот мебарояд.

Дар Ӯзбекистон на танҳо мошинҳои сабукрав, балки автобусу мошинҳои боркашонро ҳам тайёр мекунанд. Инро дар мисоли корхонаи муштараки ӯзбекистониву туркиягии «СамКочавто» дидан мумкин аст. Дар ин ҷо автобусҳои «Отайӯл» тайёр карда мешаванд, ки бо қулаӣ, ихчамии худ, кам сарф кардани сӯзишворӣ ба куллӣ фарқ мекунанд. Тадбирҳо оид ба маҳаллигардонии тайёркунии қисму узвҳои он андешида мешаванд. Аз бизнеснақшаи корхона бараъло дидан мумкин аст, ки то соли 2005 ҳаҷми тайёркунии маҳсулот чор бор меафзояд ва дараҷаи тайёркунии қисму узвҳои эҳтиётӣ дар ҳудуди Ӯзбекистон ба 25 фоиз мерасад. Дар он сурат арзиши маҳсулот хеле арзон мегардад.

Дар бобати рушди иқтисодиёти мамлакат, баланд гаштани сатҳи зиндагонии аҳолӣ, таъмин кардани саноат ва дигар соҳаҳои хоҷагии халқ нақши кишоварзӣ калон аст. Дар ҷумҳурият 4,5 миллион гектар замини обёришаванда аст, ки зироати мухталиф кишт карда мешавад. Ҳаёт собит кард, ки рушди ин соҳаро бидуни техника тасаввур кардан душвор аст. Махсусан дар шароити кунун техникаи хурду ихчаму арзон ва баробари ин сермаҳсул нақши ҳалкунанда бозиданаш маълум шуд. Ба ҳамин мақсад ширкатҳои «Ӯзқишлоқхӯҷаликмаш-холдинг» ва «Ӯзқишлоқхӯҷаликмашлизинг» созмон дода шуданд, ки барои аз нигоҳи техникӣ ҷиҳозонидани кишоварзӣ, таъмин кардани он бо мошинҳои замонавӣ даъват гардида буданд.

Ширкати «Ӯзқишлоқхӯҷаликмаш-холдинг 31 январи соли 1996 ташкил гардида, 16 корхона, 9 корхонаи муштарак, 17 маркази минтақавии техника, 72 шӯъбаву саройи мошину тракторҳои ноҳиявиву шаҳрҳоро муттаҳид мекунад. Махсусан фаъолияти корхонаҳои муштарак, аз қабили «ӮзКейсмаш», «ӮзКейссервис» ва «Агрохим» боиси қайд аст. Соли гузашта аз тарафи кормандони ин корхонаҳо ба кишоварзӣ 2760 трактор, 971 тележка, 100 мошини пахтачин, 118 поза, 994 сихмола, 80 комбайни алафдаравӣ, 1066 култиватор ва 1 миллиону 239,5 миллион сӯмина қисмҳои эҳтиётӣ ва ғайра расонда шуданд. Аз он ҷумла, дар пойгоҳи лизинг 2 ҳазор трактор ва 404 тележка тайёр гардида, ба деҳқонон ирсол гардид.

Соли ҷорӣ нишондиҳандаи мазкур хеле меафзояд. Тадбирҳо дар бобати ба роҳ мондани истеҳсоли техникаи пурмаҳсул, алалхусус, техникаи хурд ба фермерону хоҷагиҳои деҳқонӣ андешида шудаанд.

Дар бобати таъмин кардани кишоварзӣ бо техникаи баландмаҳсул ширкати «Ӯзқишлоқхӯҷаликмашлизинг» низ нақши калон мебозад, ки мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон соли 1999 ташкил ёфтааст. Ширкат нав бошад ҳам, ду соли фаъолияти он босамар гардид. Танҳо соли 2000 кишоварзӣ ба андозаи 700 миллион сӯм 471 техника гирифт. Соли гузашта бошад, кормандони он тавассути 13 бахши худ ба деҳқонон 2339 трактор, 100 мошини пахтачини «Кейс-2002», 494 воситаи мухталифро расонда доданд. Кишоварзии мамлакатамон аз техникаи замонавӣ бархурдор гардид ва аз ҳамин сабаб ҳосилнокии майдонҳо сол то сол афзуда, меҳнати душвори деҳқон то андозае сабук гардид. Тавассути ана ҳамин техника деҳқононамон дастовардҳоеро ба даст меоваранд, ки онро низ ба ҷумлаи мӯъҷизаҳо шомил гардондан мумкин аст.

5. Умри дубора

Соҳаҳои саноати кимё, нафту газ ва пахтатозакунии ҷумҳурият ҳам дар тӯли ёздаҳ соли истиқлолият умри дубораро гузаронд гӯем, ягон муболиғае намебуд. Маҳз ислоҳотҳое, ки дар соҳаҳо ҷомаи амал пӯшонда шуданд, аз нав ҷиҳозонидани техникӣ, роҳи васеъ кушодан ба технологияи пешқадам ба соҳаҳои мазкур имкон дод, ки натиҷаҳои баландро ба даст оварда, ба чӣ нерӯи калон соҳиб будани худро намоиш диҳанд. Барои исботи фикр саравval ба соҳаи кимё назар меафканем, ки яке аз манбаи муҳими ба даст овардани асъори озодтабодул аст.

Ба қарибӣ дар шаҳри Чирчиқи вилояти Тошканд маросими муаррифии ҳашт корхонаи номдори соҳаи кимё ба амал омад, ки силсилаи саҳмҳои онҳо мебоист ба сармоядорони хориҷ фурӯхта шавад. Барои амалӣ гардондани ин кор ва тасаввур ҳосил кардан оиди маҷмӯи кимё воситаҳои зарурии аёнӣ ҳозир карда, маълумотномаҳои зиёд таҳия гардида буданд. Баъди хондану азназаргузаронии онҳо хӯҷаинони ояндаи корхонаҳои соҳа аз он бохабар гардиданд, ки дар солҳои истиқлолият дар ин бобат чӣ гуна дигаргуниву тағйиротҳо рух додаанд.

Маълум аст, ки рушди ҳар як соҳа пеш аз ҳама ба заминаи ашёи хоми он вобастагӣ дорад. Дар мо нафту газ, конденсати газ, олтингӯгирд, фосфор, карбонати натрий зиёд аст ва маҳз ин ашёи хом дар бобати тайёр кардани нуриҳои маъданӣ, воситаҳои ҳифзи рустанӣ, маҳсулоти чарчинвориву косметикӣ, молҳои истеъмолии соҳаи кимё нақши калоне мебозанд. Ва соли 2001 дар фаъолияти маҷмӯи кимё соли гардиш гардид. На аз он сабаб ки Ширкати давлативу саҳҳомии «Ӯзкимёсаноат» ташкил ёфт, балки аз ҳамин сол корхонаҳои соҳа ба тайёр кардани маҳсулоти ба рақобаттобовар шурӯъ карданд. Тамоми 34 корхонаи маҷмӯъ бо саҳмҳо фаро гирифта шудаанду натиҷаҳо хеле баланд рафтанд. Имконияти боз ҳам такмил додани истеҳсолот ба миён омад. Аз ин рӯ корхонаҳои соҳа аз рӯи барномаи рушди маҷмӯъгии саноати кимё такмил дода мешаванду пеш аз ҳама аз сармояҳои хориҷа бархурдор мегарданд. Барномаи мазкур аз 23 лоиҳаи сармоягузорӣ иборат буда, се блокро дар бар гирифтааст. Ҳаҷми сармоягузории умумӣ бошад, 3,5 миллиард доллари ИМА пешбинӣ гардидааст, ки аз он ду миллиард доллараш ба сармоягузорони хориҷа рост меояд. Мувофиқи он пеш аз ҳама инкишоф додани заминаи ашёи хом, саноати қоғазу селлюлоза, саноати масолеҳи бинокорӣ, хоҷагии коммуналӣ ва сохтани корхонаҳои калони истеҳсолкунандаи фосфорит, сода, намакҳои калийдор, медамин, полиамид, риштаҳои сунъӣ барои қолинбофӣ ва ғайра дар назар дошта шудааст. Ва ба ин лоиҳаҳо сармоядорони хориҷа бо майлу шавқи калон назар меафкананд. Чунки онҳо хуб бохабар гаштаанд, ки корхонаҳои мазкур соҳиби заминаи хуби ашёи хом, техника ва технологияҳои нав, кадрҳои соҳибмалака мебошанд, қонунгузорӣ дар бобати ба содирот баровардани маҳсулот як қатор имтиёзҳоро пешкаш кардааст. Аз ин рӯ ба соҳаи мазкур бештар сармоягузорон аз ИМА, Исроил, Арабистони Саъудӣ, Россия ва ғайра диққату эътибори худро нигаронда, аз паи харидани саҳмҳои корхонаҳои соҳа дар ҳаҷми калон мебошанд. Он бошад, уфуқҳои навро барои соҳа мекушояд.

Ӯзбекистон алҳол ба мамлакати содиркунандаи маҳсулоти нафту газ табдил ёфтааст ва он яке аз дастовардҳои калони ҷодаи мазкур дар солҳои истиқлолият мебошад. Чунки Ӯзбекистон то ба даст овардани истиқлолият талаби худро ба маҳсулоти нафтиву газӣ асосан аз ҳисоби воридот қонеъ мегардонд. Аз ин рӯ, сарвари давлатамон Ислом Каримов дар навбати аввал таъмин кардани мустақилияти нафту газро кӯндаланг ба миён гузоштанд ва он бесабаб набуд. Чунки нафту газ асоси истеҳсолот ва иқтисодиётро ташкил медод. Ба мақсади вусъати ҳаҷми истихроҷи газ, нафт ва конденсати газ ба такмили технология ва таҷҳизот диққати аввалиндараҷа нигаронда шуд. Босамар истифода бурдани конҳои мавҷуда, азхудкунии конҳои нав ба мадди аввал гузошта шуд. Соли 1995 дар мамлакатамон 7,6 миллион тонна

нафт ҳосил гардида, барои қонеъ гардондани талаби иқтисодиёт аз Россия ҳамагӣ 200 ҳазор тонна маҳсулоти нафтӣ бар ивази нахи пахта харид гардид. Ҳол он ки Ӯзбекистон соли 1990 ба ҳудуди худ 5,7 миллион тонна нафтро оварда буд.

Соли 1997 бошад, истихроҷи солонаи нафт дар Ӯзбекистон ба 7,9 миллион тонна расонда шуд. Яъне мустақилияти нафт таъмин гардид. Аз соли 1998 бошад, аз маҳсулоти нафтии Ӯзбекистон мамлакатҳои хориҷа бархурдор гаштанд. Ба истифода супурда шудани заводи азнавкоркарди нафти Бухоро, таҷдиди заводи нафттозакунии Фарғона имконият фароҳам овард, ки аз захираҳои мавҷудаи конҳои Кӯкдумалоқ, Зеварда, Ӯртабулоқ, Қуруқ, Кемачии ҷанубӣ, Умед, Олон, Култоғ, Памук, Денгизкӯл, Сардоб ва ғайра пурра истифода бурда шавад. Дар айни замон баробари тайёркунии бензину керосин имконияти вусъат додани ҳаҷми истеҳсоли сӯзишвории дизелӣ, мазут, керосини авиатсионӣ, равғанҳои молиданӣ ва дигар маҳсулоти нафтӣ фароҳам омад.

Соҳаи газу конденсати газ ҳам рӯ ба инкишоф ниҳод. Дар бадали ёздаҳ соли истиқлолият соҳаи гази ҷумҳурият ба қариб шаш маротиба вусъат ёфт. Агар соли 1990 ҳамагӣ 40,8 миллиард метри мукааб газ ҳосил шуда бошад, онро ба шаш зарб занем, дар он сурат рақаме ҳосил мегардад, ки тасаввур кардан душвор аст.

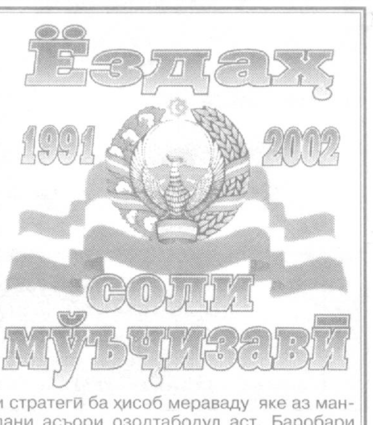

Пеш аз он ки дар бораи дигаргуниҳои соҳаи пахтатозакунӣ ҳарф занем, лозим меояд, як чизро хуб дарк намоем. Аввало, нахи пахта ва маҳсулоти пахтагин маҳсулоти стратегӣ ба ҳисоб мераваду яке аз манбаи ба даст овардани асъори озодтабодул аст. Баробари ин бояд аз ҳамин бохабар гардем, ки аз як тонна пахта чӣ қадар маҳсулот гирифта мешавад. Дар он сурат то чӣ андоза аҳамияти калон доштани онро ба хубӣ эҳсос мекунем. Аз як тонна пахта ба ҳисоби миёна 320 килограмм нах, 550 килограмм пунбадона ҳосил мегардад. Аз нахи мазкур беш аз 30 намуди маҳсулот, аз пунбадона бошад, 45 хел маҳсулот: равған, кунҷора, шелуха, собун, линт ва ғайра ҳосил мегардад. Баробари ин аз баргу пояи пахта-ғӯзапоя бо усули сансатӣ беш аз сад хел маҳсулот тайёр кардан мумкин аст. Ва ин далелҳоро аз майнаи сар гузаронда, ба тезӣ фаҳмидан мумкин аст, ки рушди саноати пахтатозакунӣ барои ҷумҳурият чӣ қадар аҳамияти калон дорад.

Дар саросари ҷаҳон беш аз 90 мамлакат пахта мекорад. Майдони умумии пахтазор аз 33 миллион гектар зиёд аст. Ӯзбекистон дар байни ин давлатҳо аз ҷиҳати тайёркунии пахта ҷои чорум, аз ҷиҳати ба содирот баровардани нахи пахта ҷои дуюмро ишғол мекунад ҳоли ҳозир.

Соҳаи пахтатозакунии ҷумҳурият низ аз сохти пештара мероси гаронро гирифт. Дар заводҳои пахтаамон беш аз 30 фоизи асбобу ускуна маънан кӯҳна шуда, корношоям гардида буданд.Дар чунин шароит Иттиҳоди «Ӯзпахтасаноатсотиш» мувофиқи фармони Президент ба фаъолият шурӯъ намуда, инони ихтиёри тамоми 120 заводи пахтаи ҷумҳуриятро ба дасти худ гирифт. Дере нагузашта ба мақсади ҷонибдории соҳаи мазкур Ассотсиатсияи «Ӯзпахтасаноат» ташкил ёфта, ба доманадор шудани шаклҳои мухталифи амволдорӣ асоси муҳим гузошт. Соли 1992 дар соҳаи мазкур андозаҳои миллӣ ҷорӣ гардида, ба андозаҳои байналхалқӣ мувофиқ карда шуданд. Меъёрҳои нав ҷорӣ шуданду бешак барои хушсифат гардидану афзудани номгӯи пахтаву нах мусоидат намуданд. Тайёркунии пахтаи хушсифат ба мадди аввал гузошта шуд. Яъне натиҷаи миқдорӣ не, балки сифатӣ асоси фаъолият қарор дода шуд. Аз ҳамин ҳисоб гирифтани нах аз дараҷаи пештара зиёд шуд. Дар солҳои шӯравӣ мардуми Ӯзбекистон мунтазам 5—6 миллион тонна пахта тайёр карданд. Вале бароиши нах кам буд. Дар солҳои истиқлолият бошад, аз ҳисоби кам кардани майдонҳои кишт ҳаҷми тайёркунии пахта 4-4,5 миллион тонна муқаррар шуд. Вале ҳаҷми гирифтани нах афзуд. Ин чунин маънӣ дорад, ки дар соҳаи мазкур афзоиши ба даст омадани нах бурди аз ҳама калон гардид. Агар пештар нахи пахтаи мо танҳо дар мамлакатҳои лагери сотсиалистӣ истифода шуда бошад, алҳол онро дар Швейтсария, Бритониёи Кабир, Россия, Белгия, Куриёи Ҷанубӣ, Ҳолланд, Латвия, Итолиё, Австрия барин даҳҳо мамлакатҳои ҷаҳон бесаброна интизорӣ мекашанд.

Бурди соҳаи мазкурро агар мухтасар баён кардани бошем, онро пеш аз ҳама дар ишғоли бозори ҷаҳонӣ гӯем, ягон муболиға намебуд. Ва дигаргунсозиҳо дар ҷодаи мазкур давом доранду бешак барои рушди иқтисодиёти мамлакатамон хизмат мекунанду бори дигар тасдиқ менамоянд, ки саноати пахтатозакунӣ ҳам умри дубораи худро аз сар мегузаронад.

Э.ТУРДИҚУЛОВ.

15 август — Рӯзи истиқлоли Ҷумҳурияти Ҳиндустон

Дарахти пурсамари дӯстӣ

Дар ҷаҳон давлатҳое ҳастанд, ки ҳеҷ ягон муаммои байналмилалӣ бе иштироки онҳо ҳалли худро намеёбад. Ин гуна давлатҳо ангуштшуморанд. Ҷумҳурияти Ҳиндустон аз ҷумлаи он давлатҳое ҳаст, ки дар саҳни ҷаҳонӣ дар ҳалли бисёре аз масъалаҳои байналмилалӣ, аз нигоҳи тараққиёти таърихию фарҳангӣ мақоми бузурги худро соҳиб аст.

Ин давлати қитъаи Осиё аз нигоҳи ҷуғрофӣ ҳам мавқеи хос дорад. Он дар шимолу ғарб бо Афғонистон ва Покистон, аз шимол бо Хитой, Бутан, Непал, аз самти шарқ бо Мянма ва Бангладеш ҳамсарҳад аст. Шри-Ланка аз самти ҷануб низ ба Ҳиндустон хеле наздик аст.

Ин мамлакат табиати аҷибу ғариб дорад. Сарвати бебаҳои он албатта рӯди Ганг аст. Номи рӯд ба шарофати ҳунарпешаи кино Раҷ Капур дар Ӯзбекистон ҳам машҳур аст. Пастхамии Ҳинду Ганг аз шимол ба ҷануб ба фосилаи 2400 километр тӯл кашидааст, васеъгии он 240-320 километрро ташкил додааст. Ин пастхамӣ аз ҳавзаҳои се рӯд: Ҳинд, Ганг ва Браҳмапутра иборат аст. Айнан ҳамин пастхамӣ яке аз ҷойҳои сернуфустарини ҷаҳон ба шумор меравад. Танҳо байни шаҳри Деҳлӣ ва халиҷи Бангола ба фосилаи тахминан 160 километр баландӣ ба ҳисоб меравад.

Имкониятҳои табиию ҷуғрофии Ҳиндустон хеле зиёд аст. Мамлакат аз нигоҳи нуфус (шумораи аҳолӣ) дар ҷаҳон пас аз Чин ҷои дуюмро ишғол мекунад. Аз рӯйи ҳисоби моҳи марти соли 2001 дар ин кишвари афсонавӣ 1 миллиарду 27 миллион нафар зиндагӣ мекунад. Бояд гуфт, ки занон нисбати мардон дар ин мамлакат камшуморанд. Яъне мардҳо 531,3 миллион, занон 495,7 миллион нафар ҳастанд.

Ҳиндустон аз иттифоқи штатҳо (музофотҳо) иборат аст. Ӯ 55 сол аст бо роҳи истиқлол музаффарона қадам мениҳад.

Тарзи рӯзгори дунявӣ ва демократӣ хоси ҷомеаи Ҳиндустон шудааст. Мамлакат аз 28 музофот ва 7 ноҳияи иттифоқӣ ташкил ёфтааст. Номи музофотҳои Ҳиндустон ҳам машҳуранд: Биҳор, Чҳаркханд, Андхра-Прадеш, Уттар-Прадеш, Уттаранҷал, Банголаи Ғарбӣ, Ассам, Аруначал-Прадеш, Чҳаттисгарх, Гоа, Раҷустан, Сикким, Ҷамму ва Кашмир, Карнатак, Гуҷарат, Мадхя-Прадеш, Манипур, Панҷоб, Мизорам ва ҳоказо. Масоҳати ин мамлакат 32,8 миллион километри мураббаъро дар бар гирифтааст.

Мамлакат яке аз кишварҳои қадимтарини дунё ба шумор меравад. Таърих, фарҳанги Ҳиндустон ҷаҳониёнро мафтун кардааст. Аммо ин мамлакат қариб ду садсола зулми мустамликавиро аз сар гузаронидааст. Ҳаракати миллии озодихоҳӣ таҳти раҳнамоии Маҳатма Гандӣ ва Ҷавоҳирлаъл Неҳру самараи худро дод. Мамлакат 15 августи соли 1947 истиқлоли худро ба даст овард.

Истиқлол замонат дод, ки имкониятҳои табиию ҷуғрофӣ аз тарафи халқи заҳматкаши

кишвар бар манфиатҳои миллӣ мавриди истифода қарор гиранд. Имрӯз мамлакат яке аз давлатҳои пешрафтаи саноатию кишоварзии ҷаҳон аст. Ҳоло Ҳиндустон аҳолии худро бо маҳсулоти кишоварзӣ комилан таъмин менамояд. Аз нигоҳи пешрафти саноатӣ ҳам мамлакат яке аз даҳ давлати ҷаҳон ба шумор меравад. Ҳиндустон яке аз шаш давлатест, ки шаҳрвандаш кайҳонро фатҳ намудааст.

Пешрафти саноат баъд аз дастёбӣ ба истиқлол шурӯъ шуд. Соли 1948 ҳукумат дар бобати таъмини саноати пешрафта қарори махсус қабул кард. Соли 1991-ум сиёсати иқтисодии давлат дар бобати саноат ба рақобатнок гардонидани маҳсулот дар бозори ҷаҳонӣ нигаронида шуд. Айнан ҳамин сиёсат имрӯз яке аз фишангҳои босуръати баланд тараққӣ кардани кишвар гардидааст. Дар иқтисодиёт механизми муносибатҳои мустаҳками бозаргонӣ омили муҳим шудааст. Бояд гуфт, ки ислоҳоти иқтисодӣ дар кишвар идома дорад. Умуман, ҳар касе, ки ислоҳоти иқтисодӣ поён ёфт, ё ба мақсади ниҳоӣ расид, гӯяд, хато мекунад. Аз ин рӯ ислоҳот дар кишвар бо назардошти талаботи бозори ҷаҳонӣ давом дорад. Дар Ҳиндустон ба ҷалби сармояи хориҷӣ диққати алоҳида медиҳанд. Воридоти сармояи хориҷӣ ба 24 миллиарду 940 миллион доллари ИМА расидааст. Аз ин сабаб дар кишвар ҳаҷми содироти маҳсулот нисбат ба воридоти маҳсулоти хориҷӣ бештар аст.

Имрӯз низ Ҳиндустон бо мӯъҷизаҳои иқтисодӣ ҷаҳониёнро ба худ ҷалб кардааст ва яке аз фишангҳои ҳамкорӣ бо кишварҳои минтақа ва ҷаҳон ҳам ҳамон аст.

Хеле муҳим аст, ки муносибатҳои Ӯзбекистон бо ин давлати бузурги Осиё сол то сол инкишоф меёбанд. Аслан халқҳои мо таърихан ва рӯҳан хеле ба ҳам наздик ҳастанд. Муносибатҳои тарафайн хусусан баъд аз он, ки Ӯзбекистон истиқлоли худро ба даст овард, хеле мустаҳкам шудааст. Боварӣ ва ҳамкории муфид асоси ин муносибатро ташкил медиҳад. Боз ҳам муҳим аст, ки робитаҳои ҳамкории тарафайн қариб тамоми соҳаҳои зиндагиро фаро гирифтааст.

Гуфтушуниди сиёсии раҳбарони олимартабати ду давлат аз оғози муносибатҳои дипломатӣ бомуваффақият давом дорад. Сафари Президенти Ӯзбекистон мӯҳтарам Ислом Каримов ба Ҳиндустон дар таърихи муносибoти Ӯзбекистону Ҳиндустон марҳалаи навро оғоз кард. Мардуми Ҳиндустон ҳанӯз дар ёд доранд, ки мӯҳтарам Ислом Каримов чунин суханони некро дар бораи Ҳиндустон баён карда буд: «Аслан ҳар як шаҳрванди Ӯзбекистон маданият ва санъати ҳинд, инчунин муносибатҳои дӯстона бо ин кишварро қадр менамоянд».

Оре, ӯзбекистониён нисбат ба Ҳиндустон муҳаббати хос доранд. Қобили қайд аст, ки имрӯз раҳбарони ҳар ду давлат барои вусъати робитаҳои ҳамкорӣ имкониятҳои навро фароҳам оварданд.

Дар мавриди бисёре аз масъалаҳои байналмилалӣ мавқеи ду давлат ба ҳам мувофиқ меояд. Пӯшида нест, ки Ӯзбекистон Ҳиндустонро дар минтақа кафили сулҳу субот мешуморад. Ҳамкорӣ дар сатҳи минтақа ва ҷаҳон самти муҳими ин давлатҳо гаштааст. Имрӯз дар ин ҷаҳони ноором муҳим аст, ки ҳар ду давлат дар муборизаи умумиҷаҳонӣ ба муқобили терроризми байналмилалӣ ҳамроҳ мебошанд. Барои рушди ҳамкориҳои иқтисодӣ, савдо ва фарҳангӣ имкониятҳои бузург мавриди истифода қарор мегиранд. Дар Ӯзбекистон бо иштироки сармоягузорони ҳинд чандин корхонаҳои муштарак фаъолият доранд. Дар соҳаи хизмати меҳмонхонаҳо ва инкишофи ҷаҳонгардӣ низ ҳамкориҳои тарафайн пурсамар аст.

Дар доираи Барномаи ҳамкории техникию иқтисодии Ҳиндустон низ робитаҳои мо натиҷаҳои хуб медиҳанд. Аз рӯи ин барнома кормандони вазорату идораҳо, олимон ва донишҷӯёни донишгоҳҳои Ӯзбекистон дар Ҳиндустон кор меомӯзанд. Дар Тошканд Маркази фарҳанги Ҳиндустон кор мекунад. Ин марказ барои равнақи робитаҳои мадании мардумони мо кори бузургро анҷом медиҳад. Муҳим аст, ки мардумони ҳар ду кишвар барои боз ҳам ривоҷ додани ҳамкориҳо майлу иштиёқи том доранд. Маҳаки ҳамкориҳо ва муносибатҳои ривоҷёбандаи ду давлати соҳибистиқлол ва дӯст—Ӯзбекистон ва Ҳиндустон ҳам ҳамин майлу хоҳиши мардумон аст.

Алок ШЕКҲАР,
хабарнигори ҳинд.
Шоқаҳҳор САЛИМОВ,
шореҳи сиёсӣ.

Дар сурат: лаҳзае аз ҷашни истиқлол.

«Ҳеҷ неъмат беҳтар аз фарзанд нест»

Ба қарибӣ нашриёти «Бухоро» китобчаи раиси шуъбаи вилоятии бухорогии хазинаи бачагон Абдулло Музаффаров ва паёмнигор Абдуҳалим Примовро бо номи «Ватан фарзандлари» («Фарзандони Ватан») аз чоп баровард.

Мо аз Абдулло Азимович Музаффаров хоҳиш намудем, ки дар бораи моҳияти ин асари хотиравӣ чанд сухан гӯянд.

—Хонаи бачагон муассисаи тарбиявиест, ки барои бачагони бепарастор аз тарафи давлат таъсис гардидааст. Вай ду намуд: хонаи тарбияи бачагони томактабӣ ва мактаба дорад.

Эътибор ба тарбияи бачагони сағир, зарурати ҳифзи онҳо дар Эъломияи женевагии ҳуқуқҳои бача (соли 1924) ва Эъломияи ҳуқуқҳои бачаи Ассамблеяи Генералии СММ (20 ноябри соли 1959) таъкид ёфтааст. Инчунин ин нукта дар Эъломияи ҳуқуқҳои инсон, ҳуҷҷатҳои байналхалқии ҳуқуқҳои сиёсию шаҳрвандӣ, ҳуҷҷатҳои байналхалқии ҳуқуқҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва маданӣ ва як қатор дигар ҳуҷҷатҳои муҳим эътироф гардидааст.

Дар Эъломияи ҳуқуқҳои бача «агар бача аз ҷиҳати ҷисмонию ақлӣ ба камол нарасида бошад, ба тарзи махсус ба муҳофиза ва ғамхорӣ (ин то таваллудёбӣ ва баъди он низ ба дараҷаи муносиб) ба ҳимояи ҳуқуқӣ мӯҳтоҷ аст» қайд ёфтааст.

Ба шарофати истиқлол ғамхорӣ нисбати наврасон беш аз пеш меафзояд. Мо дар рисолаамон («Ватан фарзандлари») мақсад гузоштем, ки аз ҳаёти хонаҳои бачагони бепарастормонда, дар бораи фаъолияти онҳо аз даврaи Ҷумҳурияти халқии Бухоро то рӯзҳои аввалини соҳибистиқлол гардидани мамлакатамон ба дараҷаи имкон ҳарф занем.

Эстафетаи ҳаёт аз авлод ба авлод мегузарад. Зарур аст, ки фарзандонамон дилхоҳона ба воя расида, ҷараёнҳои таърихии тараққиёти ҷамъиятро дуруст дарк кунанд, баҳри пешравии минбаъдаи мамлакат масъул бошанд. Ҳоло ба тарбияи бачагон, фаъолияти намунавии хонаҳои меҳрубонӣ эътибори аввалиндараҷа дода мешавад.

«Соғлом авлод учун» («Барои авлоди солим») ном гирифтани аввалин ордени мамлакати соҳибистиқлол, бо ташаббуси сарвари давлатамон «Соли оила», «Соли авлоди солим», «Соли модару фарзанд» ном гирифтани солҳо низ исботи фикри болоист.

Солҳои 1920-21 дар Ҷумҳурияти Халқии Бухоро аз тарафи нозирони маориф аввалин мактаб-интернатҳо дар Чорҷӯй, Кармана, Каркӣ, Шерobод, Каршӣ, Шаҳрисабз, Ғарм ва Душанбе таъсис ёфтаанд. Соли 1924 шумораи ин қабил муассисаҳо афзудаанд. Дар гузарҳои Собунгарон, Чорсӯ, Қассобон, Чӯпбозор, Кӯшработи ноҳияи Ғиҷдувон 68 нафар писарбачагон ба сағирхонаю мактаб-интернатҳо ҷалб гардиданд.

Аввалин сағирхона дар Ғиҷдувон дар ҳавлии Дониёрбой дар соли 1921 таъсис ёфтааст. Сарвари аввалини он Бафо Мирзокурдови бухорой буд.

Турсун Салимов, Ҳотам Абдураҳмонов, Тӯра Назаров, Муҳаммад Бозоров барин шахсони соҳибэътибор аз аввалин дастпарварони ин муассиса ба шумор мераванд. Аз соли 1927 дар хонаи бачагони Ғиҷдувон ба ғайр аз бачагони бепарастормондаи тахҷоӣ наврасони рус, тотор ва миллатҳои дигар низ қабул мегардиданд.

Дар натиҷаи марказонидани сағирхонаҳо тарбиягирандагони хонаҳои бачагони шофиркону Бухоро низ ин ҷо кӯчиданд. Дар натиҷа шумораи бачагон ба 360 нафар расид.

Солҳои ҷанги дуюми ҷаҳон бисёр сағирхонаҳо аз Лаҳистон ба вилояти Бухоро кӯчонда шуданд. Ҳуҷҷатҳои бойгонӣ дар ин бора маълумотҳои зиёд медиҳанд. Солҳои 1941-44 дар ҳудуди шаҳр ва ноҳияҳои Бухоро дар шаш хонаи бачагони лаҳистонӣ 355 нафар бачагон тарбия гирифтаанд.

Аз ҷумла, дар Бухоро 112 нафар, дар ноҳияи Вобканд 58 нафар, дар Когон 42 нафар, дар Роместан 40, дар Ғиҷдувон 44, дар Кармана 59 нафар наврасони аз Лаҳистон оварда шуда парасторӣ ёфтаанд. Мувофиқи маълумотҳо вилоят 14 сағирхона ва 2000 нафар наврасонро қабул намуда, ҷамъи сағирхонаҳои он ба 24 ва шумораи бачагон ба 3700 нафар расидааст.

Аҳли вилоят дар ин давра саховатмандӣ зоҳир намуда ба кӯчбастагон 1139,5 ҳазор сӯм пул, 757 сентнер меваю сабзавот инъом намуданд. Онҳое, ки бачагони бепарастормондаро ба оғӯши оилаи худ чун фарзанд қабул намуданд, низ хеле сершуморанд.

Солҳои ҷанг дар вилоят 31 сағирхона ҷойгир гардида, қариб 3,5 ҳазор нафар бача он ҷо ба воя расидааст. Аз ҷумла, хонаҳои бачагони Сумск, Криповски Украина, бачагони тоторҳои Қрим, наврасони шаҳрҳои Ленинград ва Ашқобод низ ин ҷо кӯчонда шуданд.

Баъди ҷанги дуюми ҷаҳон қисми зиёди бачагони Лаҳистон, Украина ва Россия, ки ба Ӯзбекистон аз ҷумла, ба вилояти Бухоро кӯчида буданд, ба ватанашон баргаштанд. Аз ҷумла, аввалин гуселкунӣ 21 апрели соли 1946 дар истгоҳи роҳи оҳани Бухоро ба амал омад. Бо 52 вагон полшагиён ба ватанашон баргаштанд. Дар давоми панҷ рӯз 4462 нафар бачагон ба зодгоҳи худ раҳсипор гардиданд. Як қисми тарбиягирандагон дар Бухоро доимӣ монданд.

Бояд таъкид намуд, ки аз байни тарбиягирандагони хонаҳои бачагон қаҳрамони ҷанги дуюми ҷаҳон Валиҷон Набиеви Ғиҷдувонӣ, доктори илмҳои таърих, профессор Асад Нуруллоев ва бисёр дигар ходимони намоён ба воя расиданд.

(Давомаш дар саҳ.4.)

Навгониҳои Тоҷикистон

Эътимод ба ёрмандии Бонки умумиҷаҳонӣ

Муаммоҳои амалӣ гардондани лоиҳаҳо оид ба таҳдиди нурхонаҳои обии Роғун ва Сангтӯда ҳини мулоқоти Нахуствазири Тоҷикистон Оқил Оқилов бо намояндагони Бонки умумиҷаҳонӣ мавриди муҳокима қарор гирифтанд, ки дар ҷумҳурият дар бадали ду ҳафта ба мақсади омӯзиши вазъи техникии объектҳои мазкур меҳмон буданд.

Дар рафти гуфтугӯ нахуствазири Тоҷикистон диққату эътиборро ба масъалаҳои рушди стратегии дарозмӯҳлати иқтисодиёти мамлакат нигаронд, ки яке аз тақягоҳи асосии он соҳаи энергияи барқ мебошад. Сарвари миссияи Бонки умумиҷаҳонӣ Рагу Шарма як қатор тавсияҳоро оид ба натиҷаҳои азнавсозгузарони истгоҳҳои барқии номбаргардида баён сохт. Ба фикри вай, барои рушди соҳаи энергияи барқи Тоҷикистон дар навбати аввал бояд захираҳои иловагӣ барорари ҷалб сохтани сектори хусусӣ истифода гарданд. Ва он барои рушди соҳа мусоидат мекунад. Р.Шарма масъалаи содироти энергияи барқ, ҳамчунин муаммои тақсими обро байни ҷамоҳири Осиёи Марказӣ ба миён гузошт.

Натиҷаҳои гуфтушунидҳоро ҷамъбаст намуда, Нахуствазир зикр намуд, ки Ҳукумати Тоҷикистон тавсияҳои миссияи Бонки умумиҷаҳониро бо назардошти имконияти мамлакат ба назар мегирад ва ба ҷонибдории ҳаматарафаи ташкилоти байналхалқии молиявӣ эътимод дорад.

Айбдор инфлятсия

Дар пойгоҳи фармони Вазорати алоқаи Тоҷикистон тарифҳои хизматрасонии алоқаи байналхалқии телефон ба мизоҷон аз мамолики ИДМ ба 25 фоиз кам карда шуд. Ва тадбири мазкурро ба афзудани инфлятсия вобаста медонанд.

Акнун як дақиқа гуфтугӯзори телефонӣ бидуни хизмати телефонистка 1 сомонӣ 25 дирам, бо иштироки телефонистка бошад, 1 сомонӣ 50 дирам арзиш дорад. Баланд шудани нархи гуфтугӯзори байналхалқии телефон бори охир моҳи ноябри соли 2000 рух дода буд. То якуми августи соли кунун гуфтугӯзори якдақиқагии телефон ба 96 дирам баробар буд. Ба ҷуз ин дар давоми ҳар се моҳ як бор аз нав дида баромадани тарифҳо дар назар дошта шудааст.

Эрониёни бумӣ ба Эрон рафтаниaнд

Сафири Эрон дар Тоҷикистон Носир Сармадии Порсо ба вилояти Суғд сафар намуд. Ва сафар ба мақсади ошноӣ бо шароити ҳаёти қавми эрониён дар Хуҷанд ба амал омад.

Ҳангоми сӯҳбат бо дипломат эрониёни бумӣ талаб намуданд, ки дар шаҳр консулгарӣ кушода ва ё вазифаи додани виза ба зиммаи Маркази иттилоотию иқтисодии Эрон гузошта шавад. Сафир хабар дод, ки масъалаи мазкур алҳол марҳалаи ҳаллу фасли худро аз сар мегузаронад.

Дар рафти сафари худ Н.Сармадӣ бо сарвари маъмурияти вилояти Суғд Қосим Қосимов вохӯрд. Ҳангоми вохӯрӣ масъалаҳои ҳамкории иқтисодӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтанд. Зикр ёфт, ки ҳангоми сафари Президенти Эрон Сайид Муҳаммад Хотамӣ ба Хуҷанд аҳду паймон дар бобати аз тарафи ин мамлакат ҷудо кардани 100 ҳазор доллари ИМА баҳри бо воситаҳои замонавии техникӣ таъмин кардани соҳаи таълим ва фарҳанги вилояти Суғд ҳосил шуда буд. Ба ҷуз ин дар Хуҷанд 6 насоси обёрӣ дода, дар бобати сохтмони тармими роҳҳо кӯмаки молиявӣ расонда мешавад.

«Туркистон-пресс»—«Варoруд».

М. Шодиев

Зиндагӣ зӯр аст

(Қисса)

(Аввалаш дар шумораҳои гузашта.)

Вале замзамаи навозишомези падар акнун дилашро ба ҷӯш намеорад. Дар пеши назараш ӯву... Холаҷон. Оҳ, ҳар он чӣ дид, кӯр бе, хаёл не, ҳақиқат буд. Ҳақиқати шармангезу ҷигарсӯз, дар бедорӣ, дар рӯзи равшан, дар пеши назараш рӯй дод. Ва баъди дидану дарк кардани он дар гулӯи вай, Шаҳноз, инак гиряи талх печида, меохад бо тамоми овоз фарёд занад: «Додоҷон, ба шумо чӣ шуд?!..»

Ӯ дар саъйи худро аз падару модар канор гирифтан, танҳоӣ ҷӯстан. Вале дар танҳоӣ низ осоиш куҷо? Ба ҳуҷуми суолҳои яке аз дигаре дардноку дилхарошатар, ки беист ба сараш хӯрда, дилу ҷигарашро тағурӯ мекунанд, тоб оварда натавониста, оҳ мекашад.

«Мумкин аст? Худоё, ин мумкин, додо? Модарам, бечора модарам, ки дунёро ба тори мӯяпон иваз намекунад, вақте дарак ёфт, ки ба рӯяш хандида, ғалқои ширин занед ҳам, дар асл, талх мефиребидаед, ба чӣ хол меафтад? Чӣ хел рахматон наояд, додо? Додо!!!

❁❁❁

Парешонии аз ошуфтагии духтар ба дилаш роҳёфта модарро дами дар оварда, вале ба кушодан ҷуръат намекунад. «Чароғ хомӯш. Хоб бошад, оромиш халалдор намекунам?»

Лекин бедор аст Шаҳноз, гарчӣ чанд пос аз шаб гузашта. Ва ӯ даруни рахт як оҳ мекашад, оҳи вазнин, дардкок, сӯзон. Ва садои он оҳ мерасад ба гӯши модар, дилаш таконе меҳӯрад ва дарро оҳиста кушода:

– Духтарам, – мегӯяд нарм, – ҳанӯз ту бедор?

Ва вақте модар чароғро гиронд, Шаҳноз сар аз болин бардошта, лабханди зафе дар чеҳра, ба вай менигарад:

– Ту ҳам нахобидaӣ?

Шаҳноз ноҳинҷор. Ба рӯи модар нигоҳ карда натавониста, мисле ки гунаҳкор аст, чашм мегурезонад. Паҳлӯяш нишаста, модар:

– Бачаякам, – бо меҳру навозиш даст ба мӯйҳои парешони ӯ мебарад ва бо илтиҷо лаб мекушояд: – Чаро руст мекунӣ? Бигӯ, аз чӣ ошуфтaӣ? Кӣ хафа кард?

Ва оҳхашон ба маломати худ мегузарад: – Айби худам, ки туро танҳо ба шаҳр гуселондам.

Шаҳноз, зоҳиран ором, вале тӯфоне дар дилаш хестa: «Аз чӣ ошуфтаам, гӯям? Гӯям, кӣ хафа кард?.. Не, чӣ хел мегӯям? Чӣ хел мегӯям, модарҷон?! Оҳ, модаракам, чӣ хел лаб кушоям??»

– Ба шаҳр рафта, хафа баргаштӣ. Тошканд – шаҳри азим. Чавонҳои баду берӯ ҳам кам не. Хаёлам, бо сухани ноҳо кадоме сахт хафа кардат. Лозим меояд, ки гоҳо, духтарҷон, «гапи туву порuи ҳар» гуфта, худ ба ноҳамфӣ занӣ. Гапи ҳар бедахан ба дил гирифта, ғусса хӯрдан...

Бетоқатона ҷунбише карда, як ба модар менигарад духтар.

Оҳ, агар ин тавр буд – бедахане гап мепартофт, кироӣ ғусса буд? Шаҳноз ба чавонҳои баду берӯ дучор мешуд, кирои гап буд? Лекин духтарат, модарҷон, дар Тошканди азим медонӣ ба кӣ дучор омад? Ба кихо? Чӣ хел баъди он, баъди дидани он «манзараи аҷиб» ором бошад? Аммо аз хусуси он чӣ дид, даҳон ҳам кушода наметавонад!

Ва вай, Шаҳноз, чои он ки ваҷҳи ногуворин хеш ба модар шарҳ диҳад, нақши изтироби амиқ дар андом, суол аз чои дигар мекунад:

– Оча, кай бармегардем?

– Меравем, – мегӯяд модар, – лекин ту, бачаҷон, аввал боиси хафагият бигӯ. Маро ғам надех.

Шаҳноз боз нигоҳ аз модар мегурезонад.

Ё гӯяд? Гӯяд, кӣ ранҷонд? Киҳо раиҷонданд?

«Падар. Падари худам ва...»

Не, наметавонад. Наметавонад – раҳм меояд ба модар.

– Касе ба ман гапи беҷо назад, оча, – дигар хомӯш истодаро низ раво надида, лаб мекушояд Шаҳноз, – лекин дар шаҳр, дар як чои дилкашин шаҳр, баногоҳ як ҳолат, як манзараи машъуше дида, ба худ ларзида, ростӣ, дилам аз ҳама чиз монд. Аз одам монд, аз ҳама олам монд!

Модар, каме хотирҷамъ шуда, лабханд мекунад:

– Ҳеҷ гап набудааст-ку? Мухимаш, ба дилат мерасидагӣ кас чизе нагуфт?

– Не, оча.

– Дар шаҳр, – мегӯяд модар андешаманд, – ҳар тоифа одам ёфт мешавад. Баъзе ҷавонони берӯю бенамак, дар пеши назари мардум, чӣ корҳое намекунанд. Лекин баноҳост онҳоро дида, якбора аз дунё дилмонда шудан хуб нест. Ману падарат хунуб, ки кӣ туро хафа карда бошад. Холаҷон ҳам аз ошуфтагиат бӯ бурда, сахт дар ташвиш.

– Холаҷон? – дар ботини Шаҳноз яке шамоли сард вазида, ба худ меларзад, вале эҳсоси ботин рӯ накарда: – он кас ҳам фаҳмиданд? – суол мекунад аз модар.

– Ҳа, дирӯз ба он кас гуфтам, ки Шаҳнозамон, аз чӣ бошад, сахл ошуфта. Чаро наомад, гуфта, пурсидандия. Хайр, ҳоло бихоб. Бисёр фикр накун. Он чи дидӣ, тасаввур кун, ки дар хоб, хоб ҳавлнoку шайтонӣ, як ба назарат тофту гузашт. Аз хотир барор.

– Хуб, модарҷон, – гуфт Шаҳноз барои дили модар, – ба ту шаби хуш.

Шаҳноз модарро хаёле хотирҷамъ мегуселонад, вале худ ҳамон нороҳат аст. Он чӣ дид, охир, дар бедорӣ буд! Ҳеҷ аз пеши назараш намеравад. Модар чӣ гуфт – онҳоро дида, якбора аз дунё дилхунук шудан хуб нест? «Онҳо» гуфта, киро дар назар дорад, маълум. Вай надонад, ки... Ва хайрият ҳам, ки намедонад. Боз ӯ ноҳинҷор, ки маро танҳо ба шаҳр гуселонид. Ва хайрият ҳам, ки танҳо гуселонид! Ҳамроҳ мебуду вай ҳам медид? Оҳ, он чӣ духтараш дид, у ҳам медид?!

Хобидан даркор, вале хоб аз куҷо?

Ҳар кадар шаб бевақттар шавад, ҷисму ҷони Шаҳноз аз ҳамлаи фикрҳои тираи ғамангез, ҳиҷолатзо ва карохатовар бадтар гунча мешавад.

❁❁❁

Дар поёни шаб андак ғанаб карда, вале субҳ бармаҳал хеста, Шаҳноз ҳавлиро чун бомдодони пешин об мезанад, мерӯбад, дар ҳоле ки андешаи «бетабъии маро, ки шунидааст, он мақкора, бо бахонае меояд, бехтараш, худам равам ба хонаш, фаҳмам, боз аниқтар кунам гапу кор чист» дар мағзаш чарх мезанад.

«Вале аз модар, алхол, пинҳон доштан даркор».

– Оча, танг шудам. Як ба шаҳр равам?

– Дилат намонд аз шаҳр? – модар табассум мекунад. Ва лутфи духтари худ: – Аз шаҳр не, аз баъзе шаҳриён, – ро шунида, фароҳтар мешавад табассумаш.

– Майлат, лекин, албатта, як ба назди Холаҷон гузар.

Дар қалби Шаҳноз, хаёле, торе канда мешавад.

«Уф, Холаҷон. Бар падари ин хел...»

❁❁❁

– Хола! – садо медиҳад Шаҳноз, вале дар «холагӯияш» меҳр не, оҳанги дигар танин дорад.

(Давом дорад.)

Майдони Мустақиллики Тошкандшаҳр ба ҷашни 11-солагии истиқлол омодагӣ мебинад.

Аксбардор: Владимир ПОРТНОВ.

Ёднома

Ном чу ҷовид шуд...

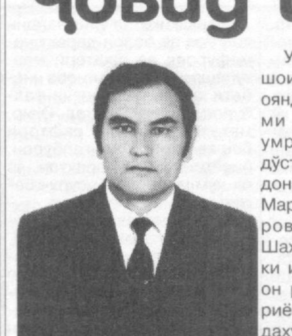

Умр гузарон аст. Ба қавли шоир «Рафтанду равему боз оянду раванд». Вале дар айёми ҷавонӣ хазон гаштани умри одамӣ дили волидон, дӯстону наздиконро хун мегардонад. Охири рӯзи баҳор буд. Марги бемаҳал Мирзо Сафаровро аз байни мо рабуд. Шахсеро аз байни мо рабуд, ки инсони асил буд. 31 май, он рӯзе ки дар Чопон ба Курйиӣ Чанубӣ мусобиқоти ҳафдаҳуми чаҳон аз рӯи футбол огоз ёфт, хабари фавти ӯ ба хоҷагӣ паҳн шуд. Ҳеҷ кас бовар намекард, ки чунин марди яку якбора фавтидааст. Рӯзи маросими мотам чунон мардуми зиёде ҷамъ омаданд, ки гӯё замин кафида одам рӯида бошад. Ӯро ба гӯристони ноҳияи Еттисой, ки хешу таборону гузаштагонаш он ҷо хуфтааст дар паҳлӯи модараш ба бародараш Мусурмон ба хок супоридем.

Гаҳе ёру гаҳе бор аст дунё,
Гаҳе тоҷу гаҳе дор аст дунё.
Надонад қимати мардон, агарчанд
Харидор асту бозор аст дунё.

Ӯ ҳоло ҳамагӣ 55-сола буд. Зиндагиномаи ӯ он қадар дуру дароз нест. Ҳарчанд хизматҳои зиёдеро барои мардум ба сомон расонид. Мирзо Сафаров 17 марти соли 1947 дар деҳаи Ӯхми ноҳияи Фориш ба дунё омад. Бачагиаш дар ноҳияи Еттисойи Ҷумҳурияти Қазоқистон гузаштааст.

Баъди хатми мактаби миёна солҳои 1965-69 факултаи иқтисодии Донишгоҳи Хоҷагии Қишлоқи Тошкандро хатм кардааст.

Яке аз асосгузори совхози «Янгидала» (номи аввалаш «Съезди XXIV партия») мебошад, ки аз моҳи марти 1971 то охири умраш дар ҳамин совхоз зист ва меҳнат кард.

Дар вазифаҳои гуногун: сарҳисобчӣ, сариқтисодчӣ ва қариб даҳ сол директори совхоз шуда кор кардааст.Вақти директори совхоз будааш маҳз бо ташаббуси 1 мактаби замонавӣ, 2 боғчаи бачагон сохонд, ки то ҳозир фарзандони мардум дар он меҳонанд ва тарбия мегиранд. Солҳои охири умраш яке аз фермери номдор дар вилояти Ҷиззах буд, ки корашро фарзандонаш идома медиҳанд. Ногуфта намонад, ки Мирзо Сафаров дар вилояти Ҷиззах аз аввалинҳо шуда ба соҳаи фермерӣ гузашта буд.

Ҳоло се писараш Дониёр, Анвар ва Адҳам фермеранд, ки кори падарро давом медиҳанд. Писари хурдӣ шогирди мактаб ва ду духтараш дар Тошканд донишҷӯ ҳастанд.

Месазад хизматҳои ӯро ба инобат гирифта, ҳокимияти ноҳияи Мирзоҷӯл ва вилояти Ҷиззах хоҷагии фермерии «Янгидала»-ро бо номи ӯ гузоранд. Месазад, ҳарчанд, ки дигар Мирзо Сафаров ҳамнишину маслиҳатгӯи мо нест, боварӣ дорам, ки чеҳраи хандони ӯ, номи ӯ дар лавҳи дилу забонҳост.

Раҳимшоҳи ШАРИФЗОДА.

Саҷдагоҳ обод шуд

Ба ҳамагон маълум аст, ки масҷид ҷои ибодати мусулмонон, намозгоҳ мебошад. Назар ба гуфти муаррихон дар гузашта масҷид на танҳо ибодатгоҳ, балки ҷои ҷамъомади одамон, таълими динӣ, дарси расму русуми анъанавӣ, аз қабили тавалуди кӯдак ва ғайра будааст. Масҷидҳое, ки барои хондани намози панҷвақта бунёд шуда буданд, масҷиди ҷомеъ ном гирифтанд.

Дар замони салтанати шӯравӣ ғояҳои ҳизби коммунистӣ дар маҳалли деҳу гузарҳо масҷидҳоро, ки чое, ки мардум ба тоату ибодат шуғл варзида, дар дил бар офаридгор имону эътиқод меовард ба ба ин васила нисбат ба қудрати хайрхоҳ бошанд, намегузошт, ки таъмир карда шуда ба ободу зебо гардад. Аз ин рӯ, бисёр ин гуна ёдгориҳои меъморӣ рӯ ба хароби ниҳода буданд.

Чанде пеш бо саъю эҳтимоми чанд тан аз пешвоёни деҳаи Ӯхм масҷиди ҷомеъ аз сари нав таъмир карда шуд ва ба худ ҷамоли зебо гирифт. Дар маросими кушодашавии ин бино ҳокими ноҳияи Фориш Байрам Узоқов, муовини имом—хатиби вилояти Ҷиззах Абдулмуталлиб Ҳоҷӣ ва имом хатиби ноҳия Абдуққаҳор Абдуқодиров ва дигарон ба сухан баромада, аз ҷумла таъкид карданд, ки кушодашавии масҷид дар ҳаёти ҷамоа воқеаи фараҳбахшест. Баъди суханрониҳо ҳозирон намози ҷумъадро хонданд. Ҳамчунин аз дуру наздик меҳмонони зиёд омада буданд, ки аксарaн зодаи ҳамин деҳанд ва дар аз ин ҳол хеле шод гардиданд.

Девори масҷид чун дигар навъи меъмории деҳот аз санг бардошта шуда, онро бо гил андова кардаанд. Дар болору сутунчӯбҳо ду сана дарҷ ёфтааст. Соли 1222 ва 1313 ҳиҷрӣ. Агар санаи аввал замони бунёди масҷиди мазкур бошад, пас он таърихи зиёда аз 200-сола дорад. Болои бино шиферпӯш аст. Албатта дар ҷое, ки алҳол деҳот аз бисёр ҷиҳат, муассисаҳои маданияву истироҳатгоҳ ва майдонҳои варзишӣ маҳрум аст, дигарбора ободкунии чунин биное, ки боиси солимии ахлоқи ҷомеа мегардад, фоли нек аст. Ва мебояд, ки минбаъд ҳам ин гуна ёдгориҳои таърихию меъморӣ аз ҷониби наслҳои оянда чун гавҳараки чашм эҳтиёт шаванд.

Акнун як-ду сухан дар хусуси сохтори масҷид. Биноӣ он оддӣ буда, андозааш 12x8 ва гунҷоишаш 100 кас мебошад. Ин ёдгории меъморӣ аз қисми шимолу шарқ айвони дорои даҳсутуна аст. Қисми асосӣ (6x6) дар дохили худ боз як хона дорад, ки як сутун дар он чун такягоҳ хизмат мекунад.

Анорбой НАЗАРОВ, хабарнигори «Овози тоҷик»

Тиллобек ШОКИРОВ, имом-хатиби масҷиди ҷомеаи Ӯхм.

Навигариҳои вилояти Намангон

Ғамхорӣ

ЧУСТ. Соли 2002 Соли эъзози пиронсолон дар марказхои ноҳия барои мӯйсафедон боз як кулаӣ фароҳам оварда шуд. Дар маркази шаҳр, дар ҷойи зебоманзар чанде пеш чойхонаи «Нуроиёён» бунёд гардид, ки фаъолият огоз намуд. Чойхона дар дорои 150 ҷои нишаст буда, барои миҷозон ҳамаи кулайиҳо муҳайё гардидааст.

— Дар чойхонаамон ҳафт хел таоми миллӣ тайёр карда, ба меҳмонон пешкаш менамем. Дар чойхонаамон нархи хӯроки ҳамаи намуди хӯрокҳо, чою нон ва хизматрасонӣ нисбат ба чойхонаҳои дигар арзонтар аст. Ба пиронсолони аз синни 60 гузашта ҷои нонро бепул медиҳем. Бо бунёди чойхонаи ман 15 нафар ҷавонон бо кор таъмин гаштанд, — гуфт дар сӯҳбат бо мо мудири чойхона Сайдулло Ашуров.

Аз таомҳои болаззат ва хизматрасонии намунавори чойхонаи «Нуроиён» миҷозон изҳори мамнунӣ мекунанд.

Маҷмӯаи нави хизматрасонӣ

Дар маркази деҳаи Каркидон маҷмӯи нави савдо— минимаркет қомат афрохта, ба истифода супурда шуд. Биноӣ нави савдо, ки барои бунёди он 3 миллион сӯм харҷ гардидааст, аз шӯъбаҳои хӯрокворӣ, либос, молҳои хоҷагӣ, шӯъбаи нӯшокиҳо ва маҳсулоти қаннодӣ иборат буда, ҳамаи моводи барои зиндагӣ зарурӣ тaрини фароҳам оварда шудааст. Сокинони деха аз кулайии навбатӣ мамнун гаштаанд.

Фоидаи саҳм ба сохтмони маҷмӯа

НАМАНГОН. Дар маркази шаҳр сохтмони маҷмӯи мӯҳташами истироҳати ҷавонон бо суръати баланд идома дорад. Истироҳатгоҳ на танҳо барои ҷавонон, балки барои аҳли ҷумҳурӣ ҳамто надорад. Объекти номбурда дар 40 гектар майдон доман густурда, дар он бидуни маҷмӯи бозиҳои электрикӣ, варзишгоҳҳои болопӯшидан намудҳои гуногуни варзиш, амфитеатр барои 6000 тамошобин, аквапарк, ҳавзҳои шиноварӣ, тарабхона, чойхонаҳо, қаҳвахона, дӯконҳои хӯмсофрӯшӣ, шарбату нӯшокиҳо ва дигар нуқтаҳои савдо, ҳамчунин атраксионҳои мухталиф ҷой мегиранд. Қисми асосии корҳои бунёдкорӣ то иди Истиқлол ба сомон расида, маҷмӯа рӯзҳои ид истироҳаткунандагонро ба оғӯши худ мегирад. Бинокорони трести 10-уми сохтмону монтаж барои дар муддати пешбининишуда ба истифода супурдани истироҳатгоҳ меҳнат мекунанд. Сафи коркунони хонаву ташкилот ва фирмаҳои хусусӣ, ҳамчунин шахсони алоҳида, ки барои бунёди истироҳатгоҳ саҳмгузорӣ мекунанд, рӯз то рӯз меафзояд.

Ҳокими вилоят, намояндаи Олий Маҷлиси Ӯзбекистон Т. Ҷабборов,ки саҳмдори ҷамъияти саҳҳомии «Оҳангар Т.Т.Т.»-и ноҳияи Тӯракӯргон мебошад, тамоми фоидаи саҳми худ—260 ҳазор сӯмро ба ҳисобракамҳои сохтмони маҷмӯаи ҷавонон гузаронд.

Дар асоси фармоиш

НОРИН. Ҷомеаи меҳнатии фабрикаи либосдӯзии Ҳаққулобод дар тендери ҷумҳурӣ ғолиб баромада, соҳиби фармоиши калонҳаҷми истеҳсолӣ гардид.

Коргарони корхона мувофиқи фармоиши Вазорати таълими халқи ҷумҳурӣ то оғози соли нави хониш бояд, ки 50 миллион сӯмина курткаҳои бачагона ва 32 миллион сӯмина ҷузвдони (сумка) мактабӣ истеҳсол намоянд. Чунин фармоиши калонҳаҷм барои мунтазам ва бефосила бо кор таъминшавии коргарон имконият медиҳад, ки ин дар ҳифзи иҷтимоии ҷамоаи корхона муҳим аст. Кормандони тадбиргари фабрика аз партову пораҳои газвору чармҳо дӯхтани либосҳои мехнатӣ кориро низ ба роҳ мондаанд, ки ин барои боз ҳам афзудани маоши коргарон кӯмак мерасонад.

Нуроиён дар саҳро

МИНГБУЛОҚ. Дар пахтазори ноҳия мубориза барои ҳосили фаровон рӯз то рӯз авҷ мегирад. Бо ташаббуси хазинаи «Нуроӣ» -и ноҳия иборат аз мӯйсафедони соҳибтаҷриба гурӯҳи «Мададкор» ба пахтакорон ташкил ёфтааст. Аъзоёни гурӯҳ, ки асосан собиқадорони меҳнат—шахсони мукаддам дар соҳаи кишоварзӣ, дар вазифаҳои масъул меҳнат кардаанд, бо навбат ба хоҷагиҳои ноҳия баромада оиди парвариши ниҳолони пахта маслиҳатҳои зарурӣ медиҳанд. Бинобар машваратҳо ёрии амалии собиқадорон дар хоҷагиҳои ноҳия парвариши ниҳолҳои пахта намунавор ташкил шудааст. Бахусус, парвариши ғӯза дар хоҷагиҳои ширкатии «Наманган», «Истиқбол», «Хоразм» ва «Гигант» мувофиқи талаби рӯз ба роҳ монда шудааст.

Аъзои фаъоли гурӯҳи «Мададкор», мӯйсафеди ботаҷриба Ҷӯрабой Нишонов аз чониби хазинаи «Нуронӣ»-и ноҳия бо даҳ ҳазор сӯм маблағи пулӣ мукофотонида шуд.

А.НУРИДДИНОВ.

Марҳалаҳои ҳамкорӣ

Като Сан – дӯстдори Ӯзбекистон

Ҳар кадоме, ки бо профессор Кюдзо Като ошно аст, ӯро аз наздик медонад, хуб сарфаҳм меравад, ки вай то чӣ андоза одами серғайрат, меҳнатдӯст, хоксору оқил асту ҳамчун олим номаш саросари ҷаҳон хеле машҳур гардидааст. Хизматҳои калони ӯро дар бобати тарғиби мероси маънавии мо баҳо додан кори душвор мебошад.

Като-сан ба мамлакати мо 42 маротиба омадааст. На ҳамчун сайёҳ, балки тадқиқотгари босалоҳияту некхоҳ ва ҷустуҷӯгари фарҳанги қадимаи халқи ӯзбек. «Кӯҳи» эҷодиёти ӯро ба дӯстдории мусаввир Хокусай ба кӯҳи муқаддаси Фудзи дар як поя гузоштан мумкин аст. Охир, мусаввири мазкур намуду вазъи ин кӯҳи муқаддасро ба миқдори зиёд дар асарҳояш тасвир кардааст.

Кюдзо Като бори аввал ба кишвари мо соли 1963 омадааст. Филфавр дӯстдори кишвари мо гардида, одамон ва урфу одатҳои онҳоро эҳтиром менамояд. Ӯ пою пиёда бисёр шаҳрҳои моро муоина кардааст, маводҳои нодирро ҷамъ овардааст. Оқибат даҳҳо китобҳоро ба дасти чоп супурдааст. Ана баъзеи онҳо:«Куҳан будани Ӯзбекистони Ҷанубӣ», «Сафар ба ёдгориҳои Осиёи Миёна»,«Дар чорроҳаи Роҳи бузурги Абрешим», «Одамони номдори Осиёи Миёна».

Ба туфайли фаъолияти бисёрсолаи ҷамъоварӣ Като-сан соҳиби нигораҳои бой аз хусуси Ӯзбекистон гардида, онҳоро дар Осорхонаи миллии этнографии Окао маҳфуз медорад. Ҳафриётшинос Баҳодир Турғунов, ки борҳо дар Ҷопон шудааст, нақл мекунад, ки дар осорхонаи мазкур нигораҳо дар бораи ҷумҳурияти мо васеву серқирра аст ва аз ин рӯ онро ду ҳафта ҳам тамошо кардан аз имкон берун аст.

Зардӯзии Бухоро, тоқиҳои ҳархела, маҳсулоти кулолгарии Ғиҷдувону Риштон ва Ғурумсарой, маҳсулоти заргарӣ аз минтақаҳои мухталифи Осиёи Миёна, панҷараҳо, лавҳаҳо,ки аз чӯби дарахти чинор сохта шудаанд, нигораҳои нодири осорхонаи мазкур ба ҳисоб мераванд.

Ва ин ҳазорон-ҳазор нигораҳоро ҷаноби Кюдзо Като солиёни дароз ҷамъ овардааст. Ҳатто аробаи қӯқандиро олим ба мамлакати тӯлӯи Офтоб фиристодааст.

Амиқан ворид гардидан ба моҳияти фарҳанги халқи дигар, ҳис кардани мазмуну мундариҷаи он, ки дар солҳои мухталиф ва садаҳои гуногун ба ҷузъҳои муҳим ва имрӯзҳо хеле нодир гаштаанд, асоси фаъолияти олимро ташкил медиҳад.

Дар Ӯзбекистон беш аз 500 муаррих ва ҳафриётшинос ва паёмнигорони ҷопонӣ меҳмон шудаанд. Дар байни онҳо унвонҷӯи академик Галина Пугаченкова Кэндзо Кавасаки ҳам буд. Мавзӯи рисолаи номзадии ӯ «Санъати тасвирии буддоии Бохтари Шимолӣ дар садаҳои I-IY» буд. Ва ӯ онро ҳимоя намуда, дар олами илми ҷаҳонӣ баҳои баланд гирифт.

Дар навбати худ бисёр олимон ва таҷрибаомӯзони мамлакати мо дар Ҷопон шудаанд. Като-сан яке аз ташаббускорони дар Ҷопон гузарондани намоишгоҳи мусаввири ӯзбек Чингиз Аҳмаров буд.

Като-сан ибораи «ҳама чиз ба худам вобаста аст»-ро борҳо такрор ба такрор ба забон мегирад. Дарҳақиқат, инсон хӯҷаини тақдири хеш аст. Танҳо аз вай сафарабар кардани истеъдоду қобилияти Худодод вобастагӣ дорад. Тақдири Кюдзо Като дар ин бобат низ аҷиб аст. Донишҷӯи Донишкадаи Токио Като соли 1945 ба лашкари Квантун сафарбар гардид. Ба асир афтод. Чор соли расо дар Сибир кор кард. Вале он солҳо беосор намонданд. Вай забони русиро мукаммал омӯхт, маводи заруриро ҷамъ овард, барои ҳимоя намудани рисолаи докторӣ оид ба этнографияи халқҳои Осиёи Шимоли Шарқӣ тайёрӣ дид.

Бо Като-сан ман тобистони соли 1989 ошноӣ пайдо кардам.Нигориши суратдорро дар бораи экспедитсияи ӯзбекистониву ҷопонӣ тайёр мекардам, ки дар димнаи Дилварзинтеппаи Сурхондарё корҳои ҳафриётиро давом дод. Ҳамон вақт олим аз ман илтимос намуд, ки ба рӯзномаи «Сейкс»-и Ҷопон ду сурат фиристам, ки фаъолияти экспедитсияро дар бар мегирифт. Ба Тошканд омада, тавассути оҷонсиамон суратҳоро фиристодам. Баъди се рӯз якчанд нусхаи ин рӯзнома бо маводи чопгардида тавассути шабакаҳои дипломатӣ ба Ӯзбекистон расонда шуд. Дере нагузашта ман боз ба Дилварзинтеппа омадам, то ки нигоришро дар бораи корҳои нодири ҳафриётӣ давом диҳам. Като-сан маро хушу хурсандона пешвоз гирифт ва барои рафтори очилӣ миннатдорӣ изҳор намуда, гуфт:«Рустам, ба ту тӯҳфа доданиам».

Вай ба ман шаш блоки навори слайди «Кодак»-ро тақдим кард.

Ман дар бораи саховатмандии Като-сан бисёр шунида будам. Дар Дилварзинтеппа ӯ аз ҳисоби маблағи хеш хонаи калони дуошёнаро қад кашонду дар он осорхона ташкил гардида, барои зиндагӣ ва истироҳати ҳафриётшиносон кулли шароит фароҳам оварда шудааст. Дар бадали чил сол ба ин ҷо барои амалӣ гардондани корҳои ҳафриётӣ бисёр олимони номдор аз саросари ҷаҳон омадаанд. Ва алҳол ин сохтмон номи «Хонаи Като»-ро ба худ гирифтааст.

Боз як лаҳзаро ба ёд овардан ҷоиз аст. Даҳ сол муқаддам мо ӯро аз майдони ҳавоии Тошканд ба ватанаш мегуселонидем. Вай ба тайёра дар бар ҷомаи ӯзбеконаву миёнбанд баромад. Дар сараш тоқии миллӣ буд ва мегуфт:«Худомӯзи забони ӯзбекӣ». Катои ҳафтодсола ба омӯзиши забони ӯзбекӣ акнун шурӯъ карда буд.

Алҳол синну соли олим ба чое рафта бошад ҳам, се соли охир дар корҳои ҳафриётии Қоратеппаи Тирмизи кӯҳна иштирок дорад. Нақшаи калони эҷодиро кашидааст. Каталоги «Дурдонаҳои нави фарҳанги тоисломии Ӯзбекистон»-ро таҳия намуда, дар Ҷопон бо ҳамин ном намоишгоҳ созмон доданист.

Дар кишвари ҷанубиамон ӯ барои бисёр одамон шахси наздик гардидааст. Ба қарибӣ ба вай унвони «Шаҳрванди фахрии Тирмиз»-ро доданд.

Мамлакати мо ҳиссаи калони олими ҷопониро муносиб қадр намуд. Мувофиқи Фармони Президенти Ӯзбекистон Ислом Каримов Кюдзо Като бо ордени «Дӯстлик» мукофотонида шудааст.

Рустам ШАГАЕВ,
мухбири ӮзА.

Дар сурат: профессор Като-сан.
Сурати муаллиф.

Китоби нав

Асарҳои мунтахаби Шамсӣ Қиёмов

Аз намоёнтарин драманависони тоҷик, ки дар санъати саҳнаи Осиёи Марказӣ чеҳраи шинохтааст, Шамсӣ Қиёмов мебошад. Зиёда аз сӣ асари саҳнавӣ ба қалами ӯ мутааллиқ. Ҳама асарҳои ӯ баробар маҳбубият дорад, аммо мазҳакаи «Дил-дили Зайнаб» дар театрҳои Ӯзбекистон, Туркманистон ва Қазоқистон низ ба саҳна гузошта шудааст. Боз як мазҳакаи ӯ «30 тин ҷарима» аз мазҳакаи номбурда мондани надорад. Шамсӣ Қиёмов маҳз дар жанри мазҳака асарҳои хотирнишон эҷод намудааст.

Ӯ аз драматургони дӯстдоштаи бачаҳо низ мебошад, ки барои онҳо низ чандин асар бахшидааст.

Асарҳои мунтахаби Шамсӣ Қиёмов, ки дар нашриёти «Адиб»-и Тоҷикистон ба чоп расидааст, беҳтарин пессаҳои нависандаро дарбар гирифтааст. «Зебунисо», «Дил-дили Зайнаб», «Ҳодӣ ва Шодӣ», «Хонашерони майдонғариб», «Штраф якуним танга», «Аз бача ҳазар», «Зебаки ширинкор» , «Духтари ҷасур», «Эраҷ паҳлавон» ва «Заргӯши доно» асарҳое мебошанд, ки аз ин китоб ҷой гирифтаанд.

Холназар ӮРОЛЗОДА.

Китобиёт

Ғаввосӣ пешаи ӯ бод!

Дар нашриёти «Зарафшон»-и Самарқанд «Марвориди ишқ» ном маҷмӯаи шеърҳои шоираи умедбахш Парисо (Саодат Алиева) аз чоп баромад. Китоб бо сарпарастии нависанда Адаш Истад чоп шуда, муаллиф онро ба волидайни меҳрубони худ бахшидааст.

Саодат Ализода, ки бо тахаллуси Парисо дар майдони шеърият қадамҳои аввалини худро мегузорад, солҳои мактабхонӣ ба назм дил баста буд. Ҳангоми таҳсил дар мактаби миёнаи рақами 12-и ноҳияи Самарқанд аз нахустустодаш Амина Шарофиддинова бисёр чизҳоро омӯхт. Маҳз бо кӯшишу ғайрати муаллимаи навовару эҷодкор Амина Шарофиддинова Саодат ба эҷодиёти Абулқосим Фирдавсӣ, Абдураҳмони Ҷомӣ, Шайх Саъдӣ, Хоҷа Ҳофиз, Ҷалолиддин Балхӣ, Умари Хайёму дигарон дил баст.

Достонҳои зиёди Мирзо Турсунзодаву Лоҳутиро аз ёд кард. Устод Лоиқ, Фарзонаву Нодирпур, Бозор Собиру Гулрухсор адибони дӯстдоштаи вай гардиданд.

Саодат пас аз донишҷӯи филологияи тоҷики Донишгоҳи давлатии Самарқанд гардидан шеърҳои худро ба устодони меҳрубонаш Адаш Истад, Ҳазрат Сабоҳӣ нишон дод.Бояд гуфт, ки ин ду марди шарифу дурандеш барои Саодат дари назмро боз ҳам бештар кушоданд. Бо таҳрири Ҳазрат Сабоҳӣ аввалин шеъри Саодат дар рӯзномаи «Овози Самарқанд» рӯи чопро дид. Сипас, пайваста чакидаҳои ӯ дар нашриётҳои гуногуни Ӯзбекистону Тоҷикистон мухлисони шеъриятро шод намуд.

—Хушоянд аст, ки имрӯз духтаре килки эҷодӣ дар даст бо ҷасорати шоирона дар майдони шеърияти тоҷикӣ--форсӣ падид омадааст,— навиштааст дар пешгуфтори нахустмаҷмӯа шоир Хоҷа.—Шоираи ҷавони соҳибистеъдод чун ғаввоси моҳире ба умқи уқёнуси беканори олами шеъри порсӣ сар фурӯ бурда, ҳини шиноварӣ аз жарфнои он «Марвориди ишқ» ва «Гавҳари хушоб»-ӣ асрори шеърро ҷустуҷӯ намуда, ба каф меоваранд ва ба ошиқону мухлисони каломи бадеъ эҳдо намудан мехоҳад. Бигзор ин ғаввосӣ пешаи ӯ бод.

Парисо шоираест, ки чун гули худрӯй дар сафҳаи сафеди шеърият пайдо гардида, олами андешаҳо ва тахайюлоти бадеиаш нозуку нафис ва рангину зебост. Шеърҳои ӯ бо оҳанги табиӣ эҷод гардида, ба гӯшу ҳуши хонандагони худ менишинад ва рӯҳи онҳоро менавозад.

Мо боварии комил дорем, ки вай дар адабиёти тоҷик ба мавқеъ ва номи хос соҳиб хоҳад гашт.

Имсол хурсандии дигар барои вай хатми Донишгоҳи давлатии Самарқанд аст. Мо аз имконияти мусоид истифода бурда, ба ӯ дар олами шеърият комёбиҳои беназир таманно менамоем.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА.

«Ҳеҷ неъмат беҳтар аз фарзанд нест»

(Аввалаш дар саҳ.3)

Сарнавишти инсон мураккаб аст. Соли 1950 дар оилаи истиқоматкунандаи деҳаи Арали ноҳияи Қаршӣ Умедака фарзанд (Шоимҷон) ба дунё омад. Вале шодии онҳо тӯл накашид. Шоимҷон ва бародаронаш Болтаю Эркин аз падару модари худ ятим монданд. Хешовандон ба кӯмак омада яке Болтаро, дигаре Эркинро ҳамроҳи худ бурданд. Шоимҷони думоҳаро ба ғайр аз ба хонаи бачагон супоридан дигар чорае набуд.

Солҳо гузашт. Фарзанди калонӣ Болта, ки ба сағирхона супорида шудани додараш Шоимҷонро медонист, ӯро аз сағирхонаҳо ҷустуҷӯ карда пайдо карда натавонист. Додари ӯро бо тақозои тақдир ба сағирхонаи Бухоро оварда буданд. Соли 1954 Файзулло Умедови ғиҷдувонӣ ӯро ба фарзандӣ мегирад. Шоимҷон дар оғӯши ин оила баъди таҳсил дар мактаб ва омӯзишгоҳи касбу ҳунар бинокориро пеша намуда дар корҳои азнавбарқароркунии Тошканд (баъди заминҷунбӣ) фаъолият нишон медиҳад. Ниҳоят баъди адои хизмати ҳарбӣ ӯ ба Ғиҷдувон бармегардад. Файзуллоака ва ҳамсараш Адолатапа бо амри дил Шоимҷонро аз ҳақиқати ҳол огоҳ месозанд. Вай ба идораҳои дахлдори вилояти Қашқадарё бо мақсади дарёфтани хешовандонаш мактуб мефиристонад. Дар ин миён Файзуллоакаино ӯро хонадор намуданд. Оқибат баъди 25 сол хабари хуш ба бародаронаш Болтаю Эркин расида, додари худро меёбанд.

Мундариҷаи китоб аз «Муқаддима», «Сағирхонаҳои аввалин», «Хонаҳои бачагон дар солҳои ҷанг», «Ёдномаю мактубҳо», «Ҷароҳат», «Шӯъбаи вилоятии Хазинаи бачагон» барин қисмҳо иборат аст.Дар бахши хотираҳо аз хусуси онҳое, ки дар сағирхона тарбия ёфта дар ҳаёт мақоми худро пайдо намудаанд, сухан равад, дар қисми «Ҷароҳат» воқеаҳои имрӯза як андоза худро меёбад. Одатан ба сағирхонаҳо бачагоне ҷалб мегарданд, ки аз волидони худ ятим мондаанд. Вале дар ин қисм («Ҷароҳат») сухан аз хусуси бачагони зиндаятиме меравад, ки аз сабаби майпарастию бадахлоқии падару модар онҳо дар чорраҳаи зиндагӣ бепарастор мондаанд.

Шӯъбаи вилоятии Хазинаи бачагон моҳи ноябри соли 1988 таъсис ёфтаст. Расондани ёрии моддию маънавӣ, дастгирӣ намудани «Хонаҳои меҳрубонӣ», мактаб-интернатҳо, ятимону ногиронҳо аз ҷумлаи вазифаҳои ин Бунёд ба шумор меравад.

Дар давраи сипаришуда бахши вилоятии ин Хазина дар ин бобат як қатор корҳои шоёни диққатро ба сомон расонд.

Масалан, баробари ёрии моддӣ ба интернати бачагони бепарастормондаи Ғиҷдувон автомошини «ПАЗ-672» тӯҳфа гардид. Духтурҳо чун ҳомӣ ба ин қабил муассисаҳо вобаста гардиданд.

Дар вилоят бештар аз 5 ҳазор нафар бачагони аз кӯдакӣ ногирон ҳастанд. Бо онҳо машғул шудан, ғамхорӣ зоҳир намудан вазифаи рӯзмарраи мост.

Ҳимояи иҷтимоии бачагон соли ёздаҳум аст, ки аҳамияти давлатӣ касб намудааст. Соли 2000 танҳо барои оилаҳои камдаромади вилояти Бухоро аз ҳисоби буҷа 177 миллион сӯм, барои бачагони то синни 18-сола як миллиарду ҳаштод миллион сӯм маблағ сарф гардид. Барои 30 ҳазор нафар талабагони синфҳои якуми мактабҳоямон ба андозаи 88 миллион сӯм китобҳои дарсӣ, ба андозаи 97 миллион сӯм либосворӣ ҷудо карда шуд.

Дар ин бора мисолҳои зиёд овардан мумкин аст. Вале, ба фикрам, моҳияти асосии кору зиндагӣ ва мақсади моро аз ин гуфтаҳои Президентамон беҳтар ифода намудан имконнопазир аст:

«Фарзандонамон нисбат ба мо бояд беҳтару боақлтар ва албатта, хушбахттар бошанд!»

Зеро ҳақ ба ҷониби Мавлоно Абдураҳмони Ҷомӣ аст, ки гуфтааст:

Ҳеҷ неъмат беҳ аз фарзанд нест,
Ҷуз ба ҷон фарзандро пайванд нест,
Ҳосил аз фарзанд гардад, коми мард,
Зинда бо фарзанд монад, номи мард.

Амрулло АВЕЗОВ.

Ҳикоят аз таърихи куҳан

Кампиртеппа яке аз мавзеъҳои қадимаи мамлакатамон буда, ҳамагӣ чанд километр дуртар аз шаҳри Тирмиз воқеъ аст. Ба гуфти муаррихон мавзеи мазкур яке аз ёдгориҳои нодири ҳафриётии мамлакат ба ҳисоб мераваду охири садаи 1У то мелод ҳамчун қасри таъиноти мудофиавӣ қад кашидааст. Дар қад-қади роҳи савдо ҷойгир шуда, барои аз Ҳиндустон то Қафқозу Рум рафтани тоҷирон хизмати калоне кардааст. Дар садаҳои I ва II то солшумории мо дар давраи ҳукмронии қӯшунҳо мавқеи ҳарбии худро аз даст дода вазифаи ситоди гумрукиро иҷро карда гирифтаасту ба худ номи «корвонсарой»— ро гирифта будааст. Аз ин хусус дар манбаъҳои таърихӣ бисёр маълумотҳоро пайдо кардан мумкин аст. Аз он ҷумла муаррих ва ҷуғрофияшиноси машҳур Ҳофизи Абрӯ дар хусуси Кампиртеппа маълумоти бисёре нигоштааст. Дар баъзе манбаъҳо Кампиртеппа бо номи Кофирқалъа тавзеҳ дода шудааст.

Дар бобати тадқиқи ин мавзеъ олимони ӯзбекистонӣ С. Савчук-Қурбонов, В. Лунева, А. Восковский. Г. Никитенко, Ш. Устоев, Ҷ. Илёсов, Д. Русанов ва дигарон саҳми калон гузоштаанд. Бисёр намудҳои осори атиқа ба даст омадаанд.

Ҳамаи онҳо алҳол аз аввалин намоишгоҳи археологие ҷой гирифтаанд, ки таҳти унвони «Кампиртеппа шаҳри бохтарии соҳили Окс» дар толори Намоишгоҳи Фарҳангистони бадеии Ӯзбекистон кушода шудааст. Ташаббускорони созмон додани он Фарҳангистони бадеӣ ва Оҷонсии Ҷопон оид ба ҳамкории байналхалқӣ мебошанд.

Тамошогарон бори аввал аз 50 сурати рангаи волобадеие баҳравар мегарданд, ки онҳоро Александр Шепелин ба навор гирифтааст. Ва суратҳои мазкур номои объектҳои таҳқиқгардидаи димнаи афсонавиву саросари ҷаҳон машҳури Кампиртеппаро дар бар гирифтаанд.

Намоишгоҳ то 15 август давом мекунад.

(Паёмнигори худамон).

Турфа олам

Асрори оилаи мустаҳкам дар чист?

Равоншиноси машҳури Амрико Роберт Левинсон чандин сол боз бо муаммоҳои оила ва оиладорӣ машғул мегардад. Вай тадқиқотҳои чандинсолаи худро ҷамъбаст намуда, рисолаеро таҳти унвони «Асрори оилаи мустаҳкам дар чист?» чоп намуд.

Ва дар он чунин хулосаи олимро қироат кардан мумкин аст: «Зану шавҳаре, ки якҷоя беш аз 15 сол истиқомат кардаанд, нисбат ба онҳое, ки бо муҳаббати гарму ҷӯшон ба ҳам хонадор гаштаанд, дар боби муҳаббат, садоқат ва меҳру оқибат ҳамтое надоранд. Азбаски ҳар кадоми онҳо талхиву ширинии ҳаётро бо ҳам чашидаанд, ба якдигар ниҳоят меҳрубон гаштаанд ва аз ин рӯ зану шавҳаре, ки беш аз 15 сол бо ҳам зиндагӣ кардаанд, ҳеҷ гоҳ барои вайрон шудани оилаи хеш роҳ намегузоранд».

Равоншинос фикри худро тақвият дода, иншо кардааст, ки ҳар чӣ қадар солҳои умргузаронии муштараки ҷуфтҳо тӯлонӣ гардад, меҳру муҳаббат, сабру таҳаммули байниҳамдигарии онҳо ҳамон қадар мустаҳкаму пурзӯртар мегардидааст.

Мутахассисони Донишгоҳҳои Калифорния, Стэнфорд ва Вашингтон ҳам 150 оилаи синну соли аъзоёнашон мухталифро мавриди тадқиқ қарор дода, фикрҳои болоии равоншинос Роберт Левинсонро тасдиқ намуданд. Онҳо иброз доштанд, ки арӯсу домодҳои ҷавоне, ки аз ҳар гуна нобасомониҳо ба дарду алам гирифтор мешаванду баъзан барои аз ҳамдигар ҷудо гаштан ҳаракат мекунанд, набояд дар ин бобат ба саросемагӣ роҳ диҳанд. Агар онҳо сабру таҳаммулро силоҳи асосии худ дар зиндагӣ ва оиладорӣ қарор диҳанд, дар он сурат ҳаёти минбаъдаашон зебову ширин ва хушбахт гардиданаш муқаррар мебошад. Барои ин пеш аз ҳама бояд ба қоидаҳои ақди никоҳ катъан риоя намоянд. Аз баъзе чизҳои майда-чуйдаи зиндагӣ чашм пӯшанд, ҳурмати байниҳамдигариро ба ҷо оваранд. Дар он сурат оилаи онҳо рафта-рафта мустаҳкам мегардад ва ҳаёти ширину фаровон насибашон мешавад.

Олимон зикр кардаанд, ки сирру асрори асосии мустаҳкамии оила ба муҳит сахт вобастагӣ дорад. Агар дар оилае, ки ҳаёт ба сар мебаред, муҳити самимӣ, ҳақгӯӣ, боварӣ ва эътимоду эҳтироми байниҳамдигарӣ ҳукмфармо бошад, дар он сурат ҳамсарон ҳам барои аз он ибрат гирифтан мекӯшанд. Агар шумо ба баъзе камбудиҳои мавҷудаи ҳамсаратон эътибор надода, онҳоро рӯпӯш кунед, дар он сурат ӯро ба инсоне мубаддал месозед, ки як умр орзу карда будаед.

Ва ба ин нуктаҳо аз нигоҳи фалсафа назар афканем, аён мегардад, ки агар аз нуқсонҳои манфии инсон чашм пӯшем, сифатҳои беҳтарини онро тез-тез ба хотираш оварем, дар пеши назаратон ҳамсар ҳарчанд одами бад бошад ҳам ба тезӣ ба одами меҳрубон, дорои фазилатҳои эҷобӣ мубаддал меёбад.

Аз ин рӯ олимони амрикоӣ ба навхонадорон маслиҳат медиҳанд, ки дар бобати аз ҳамдигар ҷудо шудан аз сабаби ситораашон рост наомадан, саросемагӣ зоҳир накунанд, мақбултар аст.

Делфинҳои мусиқидӯст

Алҳол сурудҳои эстрадӣ маълуму машҳур шуданду баъзе ҷавононамон мусиқии мумтозро ҳатто писанд ҳам намекунанд. Алалхусус, мусиқии мозии симфониву вокалиро. Вале олимон бар онанд, ки ҷараёни мазкур ҳам даргузар асту суруди эстрадӣ касро бештар монда мекунаду хоҳу ноҳоҳ баъд боз бозори мусиқии мумтоз хоҳад тафсид. Масалан, олимонии амрикоӣ марҳалаи аввалини тадқиқотҳои худро дар болои делфинҳо оиди шунидани мусиқӣ ба анҷом расонда, ба чунин хулоса омаданд: инсон ҳатман вақте мерасад, ки ба мусиқии мумтоз дилгарм мегардад. Ба фикри вай, баробари шунидани мусиқии мумтоз делфинҳо яккаву танҳо не, балки тӯда-тӯда шуда ҷамъ меоянд. Махсусан меҳри онҳо нисбати асарҳои Бах, Вагнер ниҳоят баланд аст. Ба онҳо олимон мусиқии тарзи рокро шунавонда, қариб буд, ки ба бало монанд.Чунки ҳангоми иваз кардани он бо наваш яке аз делфинҳо ба рӯи яке аз олим чунон бо думаш «фаровард», ки то ҳол дардашро ҳар замон ҳис мекунад.

Олими дигар Ларс Кнутсони шветсиягӣ бошад, акси гуфтаҳои ӯро баён месозад. Ӯ дар хук таҷриба гузарондааст. Хукҳо аз шунидани мусиқии мумтоз ба дод омада, ҳама ҷоро чаппаву роста кардаанд. Ҳамин ки ба онҳо рокмусиқиро монда доданд, ҳама ба «рақс» даромаданд. Вале як чизро ба алоҳидагӣ зикр кардан лозим меояд: аз ин тадқиқотҳо ба кӣ фоидаву ба кӣ зарар аст, ҳанӯз маълум намебошад. Вале ҳайвонот ҳам чун инсон дӯст доштани мусиқӣ дар бобати тезтар мутеъ сохтани он кӯмаки калон расонданаш ба касе сир нест.

Боз як гап: олимони мо оё гуфта метавонанд, ки садои форами танбуру рубоб, ғижжаку доира ба кадом аз ҳайвоноти маҳалламон мефорида бошад? Дар ин бобат мебояд олимони мо тадқиқот пеш баранд.

«Маъво»-и болои дарахт

Одатан паррандагон дар дарахтон лона мегузоранд. Оё инсон барои он қодир аст? Қодир будааст. Ба ин рафтори духтараки амрикоие мисол шуда метавонад, ки алҳол дар болои дарахт «маъво» пайдо кардааст. Вай Жулия Хилли 23 -сола буда, шайдои табиат, манзараҳои дилфиреби он гардида, шояд дарахтро манзили худ қарор дода бошад?

Дарҳақиқат, Жулия чандин сол боз аз болои дарахт намефуроад ва рафтори мазкурашро ҳамчун эътироз нисбати саъю кӯшиши ҷангалбурон тавзеҳ медиҳад. Охир, маҳз ба туфайли рафтори бешавқатонаи ҷангалбурон, бисёр навъҳои дарахтон, аз он ҷумла «дарахти сурх» бераҳмона маҳв мегардад.

Вай эътирозашро тавассути матбуот ҳам эълон кард. Ба идораҳои мухталиф номаҳои шикоятӣ навишт. Вале доимо ҷавоби муғлақ мегирифт. Дар гирдиҳамоиҳо бахшида ба ин масъала чандин маротиба иштирок намуда, ба рӯйхати полис ҳам дохил гардид. Аммо фоидае ба даст наомад. Аз ин рӯ ба деҳае кӯчида омада, манзил барқарор кард. Вале рафтори ҷангалбурон боз боиси эътирози вай гардид. «Даст ба гиребони даҳонакӣ» сар шуд бо ҷангалбурон ва маъмурияти заводи «Пасифик Ламбер», ки асосан бо чӯб кор мекард.

Духтарак муҳофизатгари ашаддии табиат будани худро намоиш дода, ба мобайни ҷангалзор омада, як дарахти аз ҳама баландро интихоб карда, манзили худро ба ҳамин ҷо кӯчонд. Дар ҳамин ҷо алҳол ҳаёт ба сар мебараду то ҳол ба ягон кас муяссар нагардидааст, ки дар ин манзили наваш «меҳмон» гардад. Танҳо дӯсташ Майкл ба ин ҷо ҳар замон омада, тавассути ресмон озуқа медиҳад.

Ҷараёни суд оғоз ёфт ва духтар талаб намуд, ки он маҳз дар маъвои ӯ гузаронда шавад. Баъзеҳо ӯро «ноқисақл» гӯён тавзеҳ медиҳанд, ки аламашро тоза мекунад.

Ва ин воқеа кай рух медиҳад, касе пешгӯӣ карда наметавонад.

Тангаҳои тиллоии Бухоро

Дар бораи софию баландии тиллои Бухоро дар байни мардум ҳар гуна ҳангомаҳо мавҷуд аст.

Дар музей-мамнӯъгоҳи таърихӣ-кишваршиносии вилоятӣ—Арк ҳоло якчанд намуди тангаҳои тиллоии бухорӣ нигоҳ дошта мешавад. Дар рӯи онҳо «Раҳмат бод бар «Масъуми Ғозӣ» дар қафояшон «Зарби Бухорои Шариф» ва санаи зарбшавӣ сабт ёфтааст.

Маълум мешавад, ки ин тангҳо дар давраи ҳукмронии подшоҳи сеюми сулолаи манғитҳо Амир Шоҳмурод (1785-1801) зарб гардидааст. Зеро «Муҷад-дид-уд-дин» («Навкунандаи дин»), «Маъсум «Пон», «Ғозӣ»— барин унвонҳо ба вай тааллуқ дорад. Минбаъд низ бо ҳамин ном зарби тангаҳо идома ёфтааст.

Дар рӯи онҳо «Калимаи таййиба», дар ақибашон «Калимаи тавҳид» нақш бастааст.

(Паёмнигори худамон).

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Турдиқулов.
Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.
Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст.
Тартиби номнависшуда № 16. Г - 743.
Теъдоди чоп 3000.

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.
Муҳаррири навбатдор: Б. ТӮЙНАЗАРОВ.
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М. ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. Тухтаева.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.